

CIGRÉ

Devetnajsto posvetovanje jugoslovanskih elektroenergetikov na Bledu (CIGRE) je poleg strokovnega dela, ki ga je opravilo v najrazličnejših sekcijah in okroglih mizah tudi resno opozorilo na zastoj gradenj novih elektrarn v Jugoslaviji. Načrtovali smo, da bomo do leta 1990. zgradili elektrarne z močjo skupno 3658 megavatov, zdaj pa je že postalo jasno, da bomo načrt izpolnili samo 77%. To pa pomeni, da bo v naši državi že leta 1991 primanjkovalo tri milijarde kilovatnih ur elektrike, kaj pa to pomeni, vsekaror ni treba podrobneje razlagati.

Že danes zaradi pomanjkanja novih elektrarn obratujejo naše elektrarne z 90 odstotki svojih moči, torej mnogo bolj kot drugod po svetu. Tako obremenjene naprave pa se hitreje izrabljajo in prav zdaj smo pred dejstvom, da bo treba začeti z zamenjavo opreme v starih elektrarnah. Ob tem velja poudariti, da je posvetovanje na Bledu jasno pokazalo, da so naša industrija kot tudi projektanti in raziskovalci v večji meri kot doslej pripravljene priskočiti našemu elektroenergetskemu sistemu na pomoč. Tako bo velik izziv zanje uvedba informacijskega sistema pri upravljanju in vodenju enotnega jugoslovanskega elektroenergetskega sistema, kar je trenutno eden izmed pomembnih naložbenih programov našega elektrogospodarstva. Res je sicer, da naš sistem že od leta 1974 deluje v povezavi z zahodnoevropskim elektroenergetskim sistemom, vendar pa bi ga utegnili iz Evrope kmalu izločiti, če ne bomo vanj uvedli sodobne tehnike.

In prav pri tej naložbi se obeta, tako Iskri, kot ostalim jugoslovanskim proizvajalcem s področja elektrotehnike veliko posla pa tudi zahtev po novem znanju in rešitvah, kar bo vsekakor mimo vsega predstavljalo tudi velik izziv za uvajanje nove tehnologije pri nas na pragu 21. stoletja.

D. Ž.

Iskra

Iskra se je dobro in masovno predstavila na razstavi v blejskem hotelu »Park« ob 19. jugoslovanskem posvetovanju elektroenergetikov.

Idrija in njene skrivnosti

Morda bi Idrijo natančneje opisali z zgodbicami, ki se desetletja, stoletja prenašajo z ene generacije na drugo in pripovedujejo o življenju rudarjev, idrijskih posebnežev, klekljaric in še o čem. Slikovita bi bila ta podoba še posebno zato, ker bi tako spoznali ne samo Idrijo s svojim dejavnostnim pomenom, pač pa tudi ljudi, mišljenje in način njihovega življenja. To pa bi tudi bila protiutež zares močni zgodovini Idrije.

Od 1490, z odkritjem živorebrne rude pa skozi polnih 500 let je bila Idrija prizorišče kopičenja znanja, kulture, novih doživetij. Vseskozi pa ostaja to mesto označeno s sotočjem Nikove in Idrije, obdano s Kobalovimi planinami (809 m), Gori (851 m), Tičnico (464 m), Kocjanovcem (706 m), Lešnikom (516 m) in Kresom (493 m). Poznavalci tukajšnje flore vedo povedati, da je Idrija eden izmed tistih slovenskih krajev, ki imajo v svojih nedrih skrivnostno ohranjeno toliko naravnih lepote, da so domačini skorajda na to pozabili. (Kdor ima, se tega največkrat ne zaveda.) Taka zanimivost je Divje jezero, nedotaknjeno in odmaknjeno vsem človeškim nepremišljenostim. Jezero dobiva podzemeljske vode z zakrasele črnovrške planote. Med skalovjem, ki mnogim pomeni prvi plezalski »žegen«, domuje zaščiteni kranjski jeglič, pa tudi ni potrebno iti daleč, da vidimo avrikel in dražestni jeglič. Te posebnosti in skrivnosti narave so se zavedali v Idriji že v 16. stoletju. Zaježili so Idrijo za rudniške namene, speljali rake, po katerih je 4 kilometre tekla voda na znamenito idrijsko kamšt s 16 m velikim lesenim

kolesom. Vse pa je kot vklesano v naravno okolje in zdaj služi kot spremljevalec ob stezi, objeti med drevjem in gozdnim grmičevjem.

Res, idrijske znamenitosti so vsepovsod, razpršene in mimobežnemu popotniku se nemalokrat zazdi, da mu kraj ne more nuditi drugega, kot ogleda že ničkolikokrat videnih po vojni zgrajenih stavb. Vendar, če bi to držalo, potem se Idrijčani ne bi tako ponosno »držali«. Sami svoji gospodarji niso v zgodovini, razen po vojni, nikoli bili. Usodo so jim krojili Nizozemci, Francozi, Nemci, Italijani. Nič ni zato čudno, da je vsakdo od njih zapustil nekaj sledov. Govorico pravih domačinov, še bolj rudarjev bi

tako ali tako bolj razumeli Nemci, kot pa pravilno slovensko govoreči, da o življenju idrijskih klekljaric ne govorimo, kako prepleteno je bilo njihovo življenje z Italijo. Največ kupčij so sklenile čez prvo državno mejo — z Italijo, kar nekako podobne so postale po vedenju Italijankam. Hitro so govorile, rade so bile lepe, bile so vzor pridnosti, čistoče, zbirališča klekljaric pred hišami — »prhauzi« pa so pomenila krajevni radio.

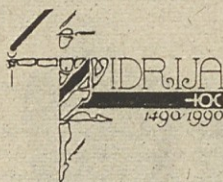
Življenje rudarjev, posebno v »jamah« nikoli ni bilo dobro. Znani so upori že iz 16. stoletja, zaradi neznosnih razmer. Silikoza je še najmanj začudenja povzročala, ko je mož zbolel.

Toda tradicija se je nadalje-

vala. Mož je šel v jamo, po kruh za ženo in otroke in pesem se je ponavljala iz generacije v generacijo. Pravijo, da so žene ob 1. zjutraj vstajale in skuhale zajtrk možem, preden so šli na delo. Vendar je bil ta zajtrk za naše sedanje pojmovanje kar obilno kosilo. Može so rabili močno hrano, zato so tudi znane idrijske jedi smukavec — osmukano sveže zelje, zraven je sodila želšovka, tudi ocvirkovka, da ne omenjamo žlikrofov z močno zabeljenim krompirjem v sredi in še bakalco. Za potiskanje prahu navzdol pa so rudarji uporabljali geruš. Za tega tudi strastni ljubitelji tovrstnih stvari ne uporabljajo nobene drugega izraza poleg že omenjenega, razen »spirit«.

Idrija ob koncu XVII. stoletja

Dan Iskre bo na Črnem vrhu nad Idrijo

Pred dnevi so se na Črnem vrhu nad Idrijo, vasi na obronkih trnovske planote sešli člani Odbora za pripravo dneva Iskre, ki bo letos 1. julija. Seje, že tretje zapored, so se udeležili predstavniki organizatorja prireditve, Iskre Rotomatike iz Spodnje Idrije z direktorico splošnega področja Ingrid Kermavnar na čelu, predstavniki sindikata SOZD Iskra, vodje posameznih komisij in predsednik KPO Franc Šifkovič. Ker so okvirni program, vključno s slavnostnim delom prireditve potrdili že na prejšnji seji, so organizatorji letošnje Iskriade predstavili zamisel celodnevne programa in ves njegov potek. O njem bomo podrobno spregovorili v eni izmed prihodnjih števil na-

šega glasila. Po ogledu terena, kjer naj bi postavili oder, stojnice in uredili parkirišča, je beseda tekla o vsebini letošnjega paketa,

predračunski vrednosti prireditve, višini participacije in o načinu zbiranja sredstev za dan Iskre. Glede prijave so sklenili, da bo prireditelj

poslal dopis vsem delovnim organizacijam v okviru SOZD Iskra, s katerim jih bo seznanil z vsemi podrobnostmi glede vsebine paketa, roka prijave in načina plačila participacije. Rok za prijave bo 5. junij 1989.

Na prihodnji seji Odbora prireditve, ki bo prav tako na Črnem vrhu nad Idrijo, 12. junija pa bodo režiser prireditve, arhitekt in oblikovalec pripravili celostno podobo dneva Iskre, predsedniki posameznih komisij pa dokumentirano poročilo o opravljenem delu. Za zdaj le toliko, da je zaščitni znak letošnjega dneva Iskre VALOVNICA, simbol ustvarjalnega nemira in nenehnega gibanja, ki smo jo kot lastni zaščitni znak v Iskri Rotomatiki promovirali lani.

fs

Iskra SOZD

Seja predsedstva KS ZSMS SOZD Iskra

Iskrino mladinsko vodstvo obiskalo Elektromotorje

Iskrino mladinsko vodstvo se je to pot sestalo v Železnikih v Elektromotorjih. Zato je bil tudi prvi del srečanja namenjen spoznavanju dela, življenja in problemov tovarne, ki so si jo tudi ogledali, drugi del pa so posvetili tekočim mladinskim zadevam.

Tisočšeststočlanski kolektiv Elektromotorjev v Železnikih je že zgodaj spoznal, kaj za njih pomeni povezava s svetom in danes se uvrščajo med največje svetovne proizvajalce elktromotorjev. Tovarna, ki se po besedah direktorja Antona Rakovca lahko pohvali z »velikim znanjem« in opremo, ki jo večinoma izdelujejo sami, je že desetletja pretežno izvozno usmerjena in prav izvoz predstavlja tudi njihovo nadaljnjo perspektivo. Nezanemarljiv pa je tudi podatek, da je ta enovita delovna organizacija prva na svetu izdelala elektronsko krmiljen motor.

Mladince je v sproščenem razgovoru z direktorjem zanimala predvsem skrivnost uspeha podjetja v tujini, pa problematika motivacije, skrb za izobraževanje in

izboljšanje kadrovske strukture, pa kakšno je njihovo povezovanje z drugimi Iskrinimi podjetji in ali obstajajo možnosti za mešano podjetje v Železnikih.

V nadaljevanju so člani Koor-

dinacije ocenili letošnje poreško srečanje mladih, katero je bilo po njihovem mnenju dokaj dobro pripravljeno in uspešno izvedeno in ga bodo v podobni obliki in vsebini izpeljali tudi drugo leto, s tem, da bodo še razmislili o samem kraju letnega mladinskega zbora.

Ocenili so tudi delo predsedstva Koordinacije ZSMS SOZD Iskra, kjer so se enotno strinjali, da bodo nadaljevali občasna srečanja in obiske v delovnih organizacijah saj tako spoznajo življenje in problematiko posameznih Iskrinih delovnih sredin. Ob koncu so se dogovorili, da bodo do naslednje seje pripravili predloge in mnenja glede vsebine nadaljnega dela Koordinacije, vloge in načina informiranja, razmislili o možnostih večjega legitimiranja mnenj in stališč mladih v celotni Iskri in ponovno pregledali pravila o delu Koordinacijskega sveta ZSMS SOZD Iskra, pripravili priporočila in predloge, ki jih bodo na naslednji seji skušali uskladiti.

vž

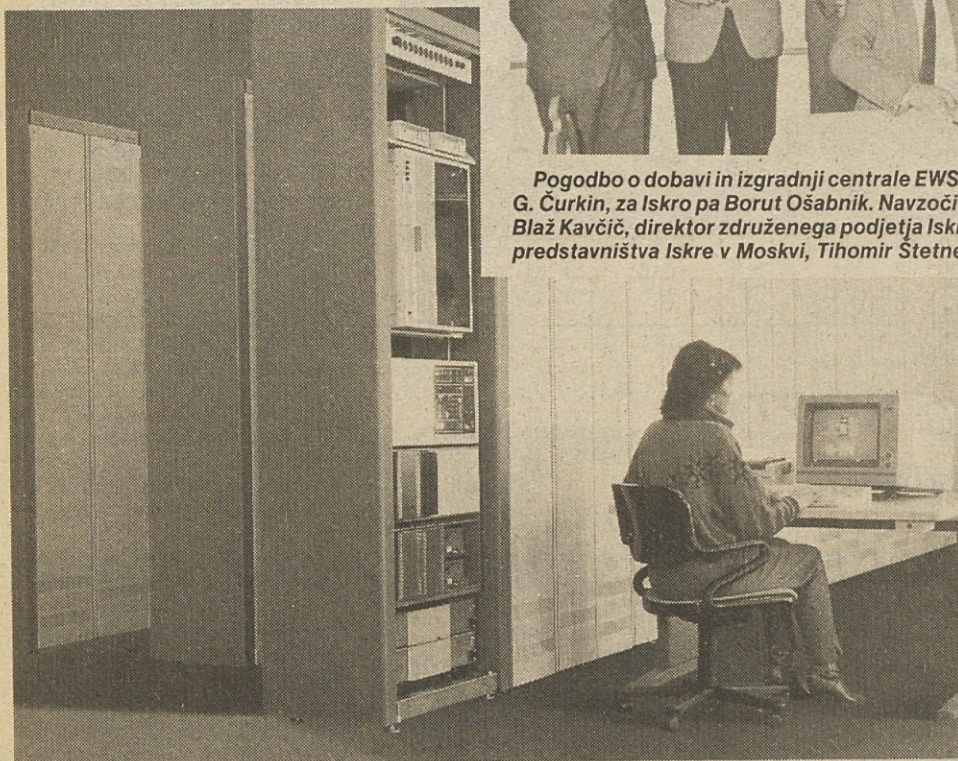

Prodor sistema EWSD v Sovjetsko zvezo

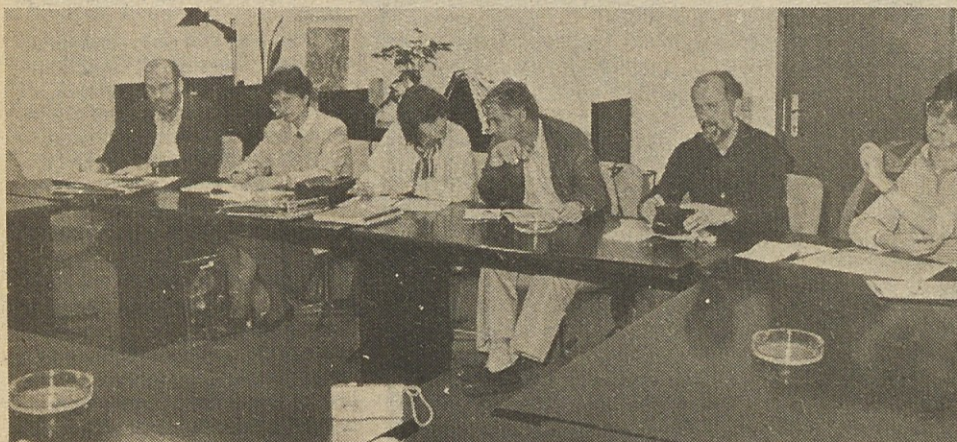
V torek, 16. maja 1989, je bila v združenem podjetju Iskra Telekom podpisana pogodba o dobavi digitalne centrale EWSD za objekt Grodno. Podpisnik v imenu sovjetske zunanjetrgovinske firme Mashpriborintorg je Valentin G. Zurkin, v imenu podjetja Iskra JTS pa direktor prodaje Borut Ošabnik. Vrednost posla je 6,2 milijona klirinških dolarjev.

Pogodbo o dobavi in izgradnji centrale EWSD Grodno je za Mashpriborintorg podpisal Valentin G. Čurkin, za Iskro pa Borut Ošabnik. Navzoči so bili: Andrej Polenec, direktor podjetja Iskra JTS, Blaž Kavčič, direktor združenega podjetja Iskra Telekom, Miodrag Krečković in Franc Jurjevčič iz predstavištva Iskre v Moskvi, Tihomir Štetner iz prodaje JTS in drugi.

Komutacijski sistem EWSD je zelo prilagodljiv na zahteve različnih tržišč.

Na priložnostni tiskovni konferenci so novinarji TV in radia Ljubljana, Dela, Dnevnika, Glasa, PTT novic in Iskre dobili informacije o ustanovitvi mešanega podjetja Iskre in Siemens, o lastnostih sistema EWSD in o pravih uspehih tržnih aktivnosti.

Znano je, da je podjetje Iskra JTS, organizirano v okviru združenega podjetja Iskra Telekom, stopa v združbo z zahodnonemškim koncernom Siemens AG. Po dejanski ustanovitvi čez približno tri mesece bo **mešano podjetje** dobilo ime **Iskra Tel** in bo poleg licenčnega komutacijskega sistema EWSD proizvajalo tudi lastni sistem SI 2000.

Siemens in Iskra že pobirata plodove pred meseci začete skupnega trženja doma in v tujini. Centrala EWSD za Grodno bo prvi izdelek podjetja Iskra Tel za tržišče držav SEV oziroma Sovjetske zveze, kjer imajo Iskrine telekomunikacije bogato tradicijo.

Prvo veliko pogodbo s sovjetskimi partnerjem je Iskra podpisala leta 1975, in sicer o gradnji telefonske centrale sistema Metaconta 10 C za Olimpiado leta 1980 v Moskvi. Zrasla je mednarodna centrala najvišje ravni, doslej največja v telefonskem omrežju Sovjetske zveze. Dobro opravljena naloga je Iskrini zagotovila nove posle v različnih sovjetskih republikah: skoraj 20 velikih medkrajevnih in lokalnih central Metaconta ter veliko število javnih govorilnic in telefonskih aparatov. V zadnjem času so bile realizirane tudi pogodbe o dobavi central SI 2000 za Vojno mornarico, Minenergo in druge uporabnike.

Plod dolgoletne kakovostne navzočnosti na tem trgu je nov posel: Ministrstvo zvez je Iskri zaupalo postavitve prve digitalne centrale sistema EWSD v beloruskem mestu Grodno. Gre za medkrajevno centralo velike zmogljivosti (4.500 medkrajevnih zvez), ki bo imela vse najsodobnejše funkcije, v promet pa bo vključena do konca leta 1990. Iskrini strokovnjaki, ki poleg lastnosti sistema EWSD odlično poznajo tudi sovjetsko omrežje, so se uspešno odzvali tehničnim zahtevam kupca. To bo, skupaj s solidno uresničeno tokratno pogodbo, odprlo pot za dobavo večjega števila central EWSD na sovjetski trg.

Kazimir Mohor, foto Dean Duboković

120 kvadratnih metrov koristne površine

Izolski servis v novih prostorih

Če smo se še lani pogovarjali z vodjem servisa v Izoli Evelinom Glavino v dokaj utesnjenih in neprimernih prostorih Iskrinega servisa na Ljubljanski ulici v Izoli, kamor ni bil mogoč dostop niti z avtomobilom in kjer je servis domoval kar več desetletij, potem lahko danes zapišemo, da se je želja po novih in ustrežnejših prostorih izolskega servisa končno uresničila.

S 1. marcem se je namreč servis preselil na Cankarjev drevored 15 v Izoli, kjer je pridobil zares nove, zračne in mnogo večje prostore z neprimerno boljšim dostopom, kar bo vsekakor prispevalo k njegovi že itak ugotovljeni uspešnosti in solidnosti.

Tudi to pot je bil naš sogovornik vodja servisa Evelino Glavina, ki je dejal, da preselitev v nove

prostore ni prav nič vplivala na njihovo vsakdanje delo, saj med preselitvijo niso delali samo teden dni, ob vsem tem pa so izdelke v servis sprejemali, le izdajali jih niso.

»Februarski plan smo kljub selitvi v celoti izpolnili in tako lahko rečem, da preselitev ni na naše poslovanje v tem smislu popolnoma nič vplivala.«

Na vprašanje, kaj bi lahko povedal o novih prostorih, nam je sogovornik odgovoril:

»V novih prostorih servisa imamo na voljo 120 m² koristnih površin, kamor sodita dve delavnici, sprejemni trgovinski prostor in mala pisarna. Dela nam sploh ne primanjkuje, zlasti pa so zelo zaposleni sodelavci servisa električnega ročnega orodja.«

To pomeni, da vas je pravzaprav spričo tolikšnega dela premalo?

»Res je, še vedno nas je zaposleno toliko kot poprej, čeprav bi potrebovali še tri nove ljudi, in sicer človeka za prodajo in skladišče ter dva serviserja, prvega za delavnico ERO, drugega pa, da bi opravljal na terenu servisiranje televizijskih sprejemnikov.«

Jasno je, da ljudje spričo gospodarskega položaja mnogo več uporabljajo Iskrin servis za že kupljene izdelke, pri tem pa seveda nastaja vprašanje rezervnih delov. Kako je pri vas z njimi?

»Rezervni deli so zares nenehen problem, vendar to ne velja toliko za rezervne dele Iskrinih izdelkov, kot za tiste rezervne dele, ki jih Iskra prodaja preko konsignacije. In prav za te rezervne dele moramo včasih čakati celo nekaj mesecev, kar vsekakor ni prijetno niti za nas niti za kupce.«

Torej ste v nekem smislu dokončno razrešili prostorski problem izolskega servisa?

»Da, vendar, kot vidite, dela še niso čisto zaključena, saj nad vhodnimi vrati manjka še vhod-

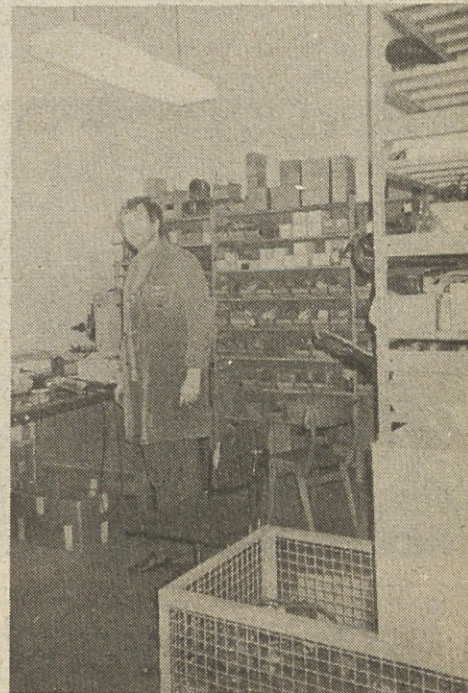
na platnena streha, ki jo je moč zložiti in ki jo bomo opremili z napisi v smislu celostne podobe Iskre. To streho pričakujemo v kratkem in tako bodo zaključena vsa dela v novem servisu.

Naj ob koncu povem še to, da je zdaj dostop do servisa neprimerno lažji in ugodnejši kot lahko tudi sami vidite tako, da ljudje lahko pripeljejo večje izdelke, kot so televizorji, z avtomobili naravnost v servis, kajti prej so morali v stare prostore dobesečno na rokah tovoriti televizorje k nam. Celotna prenova in ureditev novega servisa tudi ni bila pretirano visoka, saj smo zanjo porabili le štiri stare milijarde dinarjev«, je zaključil naš razgovor vodja našega izolskega servisa Evelino Glavina.

D. Ž.

Pročelje novega Iskrinega servisa v Izoli.

Delavnica za popravilo električnega ročnega orodja.

Prostorna nova sprejemnica.

Delavnica za popravilo televizorjev in drugih Iskrinih izdelkov.

Elektroenergetiki so se devetnajstič sestali na Bledu

Od 7. do 12. maja je bilo na Bledu 19. posvetovanje elektroenergetikov Jugoslavije, bolj znano pod kratico Cigré, ki sta ga to pot organizirala Elektrotehnična zveza Slovenija in slovensko Elektrogospodarstvo.

Jugoslovanski komite mednarodne konference za velika električna omrežja — Cigré (Juko Cigré) je družbena organizacija, ki se na domačem in mednarodnem torišču ukvarja s strokovnimi in znanstvenimi problemi s področja proizvodnje, prenosa, distribucije in uporabe električne energije kot tudi s proizvodnjo električne opreme, še posebej pa s problematiko velikih električnih omrežij, pri čemer tudi Iskra kot taka nima nepomembnega deleža.

Jugoslovanski komite Cigré je

član mednarodne konference za velika električna omrežja, Conférence Internationale des Grands Réseaux Electriques — Cigré — Pariz.

Delovanje in organizacija našega komiteja sta podobni delovanju in organizaciji mednarodne organizacije, vendar pa sta prilagojena našim potrebam. Glavna tematika naše organizacije danes je študij in izmenjava izkušenj iz problematike planiranja in obratovanja enotnega jugoslovanskega elektroenergetskega sistema. Hkrati je Juko Cigré specializirana strokovna organizacija v okviru zveze strojnih in elektrotehniških inženirjev Jugoslavije.

Juko Cigré so ustanovili 1951. leta v Zagrebu, medtem ko je bilo prvo posvetovanje organizirano 1953. leta. Po tem letu jugoslovan-

ski elektroenergetiki organizirajo vsako drugo leto posvetovanje v drugi republiki in letošnje posvetovanje na Bledu je bilo devetnajsto po vrsti in že tretje v Sloveniji.

Strokovno delo je na posvetovanjih organizirano po sekcijah in skupinah, medtem ko strokovna aktivnost med posvetovanjema poteka v študijskih komitejih. Tako imajo sedaj organizirane tri študijske sekcije, od katerih ima vsaka po več študijskih komitejev, oz. skupin. Tako se prva sekcija ukvarja z elementi naprav in ima štiri komiteje, oz. skupine in sicer: rotacijski stroji, transformatorji, sklopni aparati in izolacijski material. Druga sekcija vodi in naprave ima tri skupine in sicer: energetski kabli, nadzemni vodi in razvodne naprave, medtem ko tretja sekcija obravnava omrežje in šteje sedem skupin oz. študijskih komitejev in sicer: planiranje prenosnih omrežij, obratovanje, upravljanje in regulacijo v prenosnih omrežjih, prednapetosti in koordinacija izolacije, zaščita in avtomatika, komunikacije, perturbacije in distribucijska omrežja.

V okviru študijskih komitejev delujejo aktivni študijski komitejevi. To so skupine strokovnjakov, ki preučujejo ožjo problematiko in pereča vprašanja s področja svoje skupine ter predlagajo postopke in konkretne rešitve, o svojem delu pa poročajo na posvetovanjih.

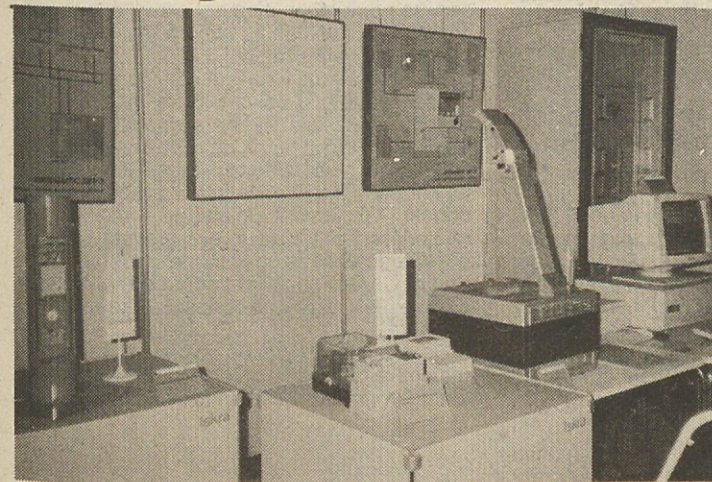
Devetnajsto posvetovanje elektroenergetikov Jugoslavije Cigré je v nedeljo, 7. maja odprl republiški sekretar za energetiko Guido Kacel, medtem ko je v imenu prireditelja

Milan Kenda

spregovoril prof. dr. inž. Božidar Francić, generalni direktor SOZD »Rade Končar«. V svoji uvodni besedi je predsednik Juko Cigré dejal, da je to že tretje posvetovanje Cigré, ki poteka na Bledu, prejšnji posvetovanji sta bili 1964. in 1977. leta prav tako na Bledu in zato lahko opravičeno računa na že preverjene izkušnje organizatorjev in tradicionalno gostoljubnost gostiteljev.

Dejal je, da je organizacijski odbor, v katerem so ugledne osebnosti elektrogospodarstva Slovenije, vložil velike napore, da bi pripravil dobre pogoje za potek posvetovanja. Po njegovem prič-

kovanju bo posvetovanje zanimivo v skladu s tradicijo organizatorjev. V današnjem času so elektroenergetiki iz elektrogospodarstva in industrije, z univerz in iz projektnih organizacij dolžni s svojim znanjem, izkušnjami in skupnimi napori prispevati k napredku energetike, ki je eden izmed temeljnih vzvodov jugoslovanskega razvoja. Povedal je, da bodo na posvetovanju prebrali 283 referatov v 14 delovnih skupinah.

Kot nam je povedal eden izmed najaktivnejših članov organizacijskega odbora in podpredsednik Elektrotehniške zveze Slovenije ter vodja službe za tipizacijo omrežij in naprav v SOZD EGS inž. Milan Kenda, je bilo letošnje 19. posvetovanje elektroenergetikov Jugoslavije na Bledu zagotovo eno izmed

najbolj elitnih tovrstnih znanstveno-strokovnih zborovanj v Jugoslaviji. »S tem, ko smo v Sloveniji prevzeli organizacijo Cigré na Bledu, smo se spoprijeli z velikanskimi, zlasti finančnimi težavami, saj sami veste, v kakšnem času živimo danes, vendar je organizatorjem kljub vsemu uspelo pripraviti tehnično in organizacijsko 19. jugoslovansko Cigré tako, da res poteka nemoteno in v splošno zadovoljstvo več kot 1.500 udeležencev tega posvetovanja iz vse Jugoslavije.

Kot novost letošnjega blejskega posvetovanja bi omenil tudi prvo razstavo o elektroenergetiki, ki smo jo organizirali ob posvetovanju in prikazuje dosežke 19 slovenskih organizacij združenega dela, projekte in znanstvenih organizacij, ki delujejo za potrebe elektroener-

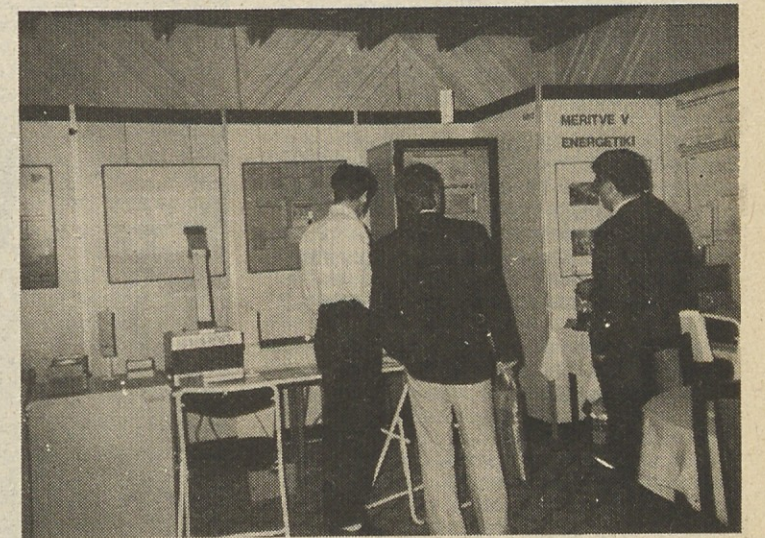
getike. Tu bi še posebej podčrtal udeležbo nekaterih delovnih organizacij iz Iskre, ki so zakupile pri nas največ razstavnega prostora in razstavile svoje najnovejše izdelke in sisteme, ki sodijo in pomagajo elektroenergetskim sistemom. Sicer pa na posvetovanju sodelujejo v posameznih sekcijah tudi vaši strokovnjaki s pomembnimi prispevki.

Poleg razstave je naš organizacijski odbor pripravil tudi vrsto okroglih miz, pri čemer bi še posebej omenil pomembnost okrogle mize o kadrovske problematiki v elektroenergetiki, ob koncu posvetovanja pa smo organizirali tudi nekaj strokovnih izletov v jedrsko

elektrarno Krško, v nekatere Iskrine delovne organizacije v Kranju in na Gorenjskem ter obisk do sedaj najodobnejše hidroelektrarne v Mavčičah.

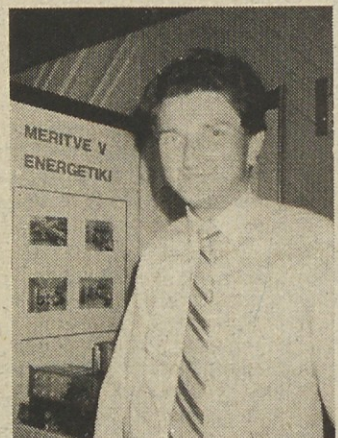
Za konec naj vam povem še to, da bodo najboljši in najtehtnejši referati z našega posvetovanja poslani v Pariz in jih bodo predstavili na mednarodnem zasedanju Cigré v Parizu prihodnje leto.

Ker je v naši organizaciji običaj, da prevzame čez dve leti novo, 20. posvetovanje elektroenergetikov Jugoslavije druga republika in pokrajina, naj povem, da bo prihodnje zasedanje naše organizacije v Sarajevu 1991. leta, »je zaključil svoja izvajanja inž. Milan Kenda.

Prispevek Iskre na blejskem posvetovanju CIGRÉ

Med aktivnimi sodelavci na 19. posvetovanju jugoslovanskih energetikov so sodelovali tudi nekateri Iskrini strokovnjaki in

Jože Šolar

tako je bil. dipl. ing. Janez Zakonjšek iz Iskre Avtomatike strokovni poročevalec v študijskem komiteju št. 34 za zaščito in avtomatiko.

S tega področja je bilo tudi nekaj strokovnih prispevkov Iskrinih strokovnjakov. V skupini 34. Zaščita in avtomatika so o problematiki preventivne preobremenitve zaščite velikih trifaznih motorjev poročali Andrej Tribušon, dr. Anton Ogorelec ter Janez Zakonjšek iz Razvojnega inštituta Avtomatike iz Ljubljane. V isti skupini so imeli referate prav tako naši strokovnjaki iz Iskre Avtomatike. Tako so o mikroprocesorskem frekvenčnem releju RFN 30 in njegovem preizkušanju poročali Ivo Brnčić, Igor Cirkelbach, Branko Štrukelj in Janez Jordan. O uporabi mikroprocesorske tehnologije pri integraciji zaščite in lokalne avtomatizacije SN vodov in kablov pa so imeli referat Dra-

Trifazni precizijski digitalni merilnik moči

go Končnik, Jože Rupar, Janez Gorišek, Boštjan Suhel in Dejan Stančič, medtem ko so Polona Peklaj, Marko Kompare, Dejan

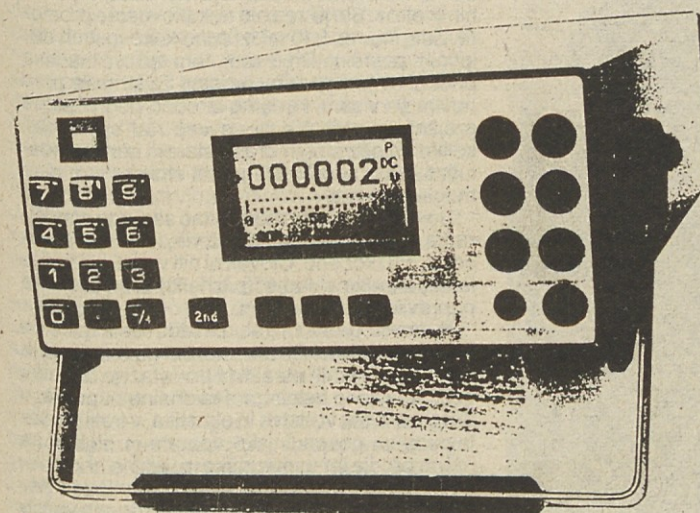
Stančič, Drago Končnik in Goran Jovanović iz Razvojnega inštituta Iskre Avtomatike predložili referat pod naslovom »Opis računalniškega simulatorja elektroenergetskega sistema in računalniškega preizkusnega sistema.«

Kot smo že omenili v poročilu z 19. Juko Cigré na Bledu, so organizatorji tudi prvič pripravili strokovno razstavo o elektroenergetiki, kjer so v severnem delu hotela Park razstavljali svoje najnovejše izdelke nekateri Iskrini proizvajalci in pri tem med devetnajstimi slovenskimi razstavljalci zakupili tudi največ razstavnega prostora. Jože Šolar, ki dela v razvoju Iskra Instrumenti iz Otoč nam je na razstavi podrobneje predstavil računalniško krmiljen testni sistem za kontrolo močnostnih (in ostalih elektroenergetskih) pretvornikov, ki ga sestavljajo IBM PC-AT kompatibilni osebni računalnik s kartico IEEE488 in tiskalnikom, M3065 fazno nastavljeni trifazni kalibrator, OES0103 trifazni precizijski

digitalni merilnik moči (z analognim izhodom brez galvanske ločitve), MI7100 multimeter in MI7015 DC voltmetar ali MI7016 DC ampermetar z RS232.

Na vprašanje, kakšen je bil odziv na ogled Iskrine razstave, na kateri so razstavljale naše DO Kibernetika, Avtomatika, Telematika, IEZE in druge, nam je Jože Šolar povedal, da so med posvetovanjem prišli na razstavo številni udeleženci iz vse Jugoslavije in se zelo zanimali za Iskrine izdelke, o čemer pričča tudi veliko povpraševanje po strokovnih propeklih in navodilih, ki so jih morali kar trikrat pripeljati na razstaveni prostor.

Vsekakor je bila omenjena razstava na pobudo brganzatorja posvetovanja elektroenergetikov posrečena zamisel, saj je konkretno prikazala slovenske dosežke na tem pomembnem gospodarskem področju, ki mu preprosto pravimo električna energija, njeno proizvodnjo, prenos in distribucija. D. Ž.

Precizijski digitalni multimeter MI 7100

Slovesno odprli nov servis na Reki

Iz skrajno neprimernih prostorov so se Iskrini serviserji na Reki minuli teden preselili v novi servis v novem naselju Krnjevo nad ladjedelnico Tretji maj. Servis zavzema pritlične prostore celotnega stanovanjskega bloka, je v štirih etažah, poleg tega, da je prostoren, zračen in da serviserjem čez dan ne bo treba delati ob luči, je tudi sodobno opremljen, pohvalijo pa se lahko tudi z velikim parkirnim prostorom, ki ga doslej na stari lokaciji sploh niso imeli. Novi servis bo reškim serviserjem omogočil še boljše delo, čeprav velja ob tem poudariti, da so že zdaj med najboljšimi v Jugoslaviji. Slovesno otvoritve novega servisa so se poleg serviserjev udeležili tudi gostje z Reke, med njimi številni poslovni partnerji, ter predstavniki Iskre Commerce in nekaterih Iskrinih proizvodnih organizacij. Servis je odprl direktor DO Iskra Servis Miro Stegnar.

»Prvič po devetnajstih letih, kolikor delam v reškem servisu, mi ne bo treba nekega izdelka popravljati ob soju luči ter zapirati vrat zaradi smrada s ceste.« To razmišljanje enega izmed Iskrinih reških serviserjev med slavljenjem ob otvoritvi novega Iskrinega servisa gotovo na najbolj zgovoren način ponazarja njihove občutke ob preselitvi iz skrajno neprimernih prostorov v novi servis.

Novi prostori v novem stanovanjskem pa tudi poslovnem delu Reke v Krnjevu merijo 540 kvadratnih metrov. Zavzemajo pritličje celotnega stanovanjskega bloka in so zaradi razgibanosti terena razdeljeni na štiri etaže — profesionalni del, vodstvo in akustiko, gospodinjstke aparate in električna ročna orodja ter sprejemnico in oddelek za popravilo televizorjev in težjih naprav.

Iskrini serviserji so se za nakup novih prostorov odločili leta 1987, in sicer od GP Primorje z Reke. Finalna deja je opravilo GP Zidar iz Kočevja, točneje njihov reški sektor.

Iskra je na reškem območju prisotna že dobrih 35 let. Delež Iskrine prodaje na jugoslovanskem tržišču znaša na območju reške filiale Iskre Commerce kar 5%, to je 12 tisoč milijard dinarjev. V tej vsoti so predvsem profesionalne naprave in sistemi in kot je na otvoritveni slovesnosti dejal direktor Servisa Miro Stegnar je prav zaradi tega in pa zaradi vse močnejše konkurence na tem območju otvoritev novega

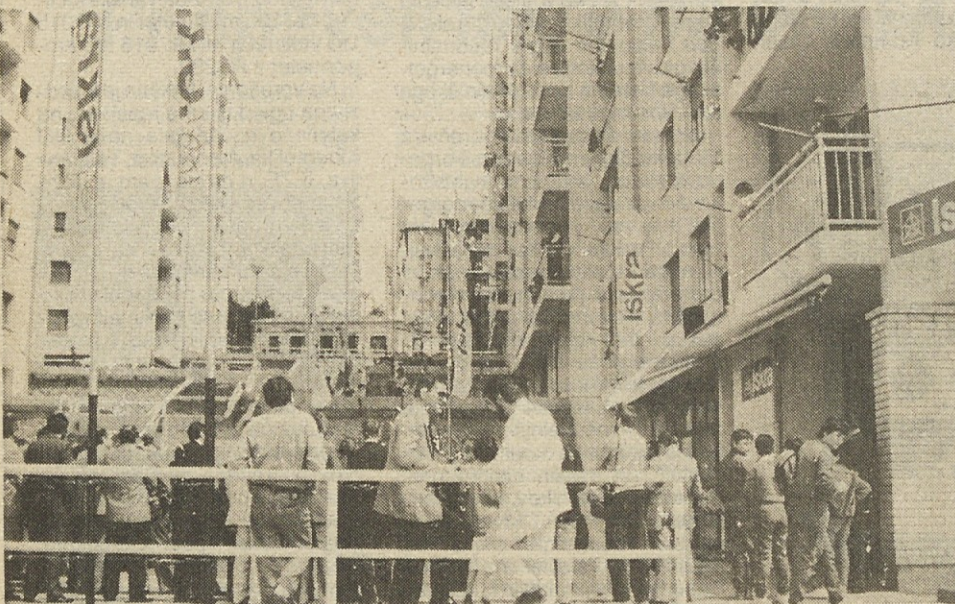
servisa pomemben element okrepljenega marketinškega nastopa na tem tržišču, ki ga Iskra ne želi prepustiti drugim.

Na Reki je zdaj v našem servisu zaposlenih 23 serviserjev, ki ustvarjajo kar približno 6% skupne realizacije Iskrine servisne mreže. Ti rezultati so gotovo porok, da bodo v novih prostorih še uspešnejši, izredno razveseljivo pa je tudi to, kar pa je za Rečane sploh značilno, da so odnosi — poslovni in prijateljski — med Iskrinimi serviserji in tržniki, torej s predstavništvom Iskre Commerce že od prvih začetkov na najvišji ravni. Če smo nekoliko zlobni, bi lahko zapisali, da se reški Iskraši ne obnašajo tako kot nekateri Iskraši...

Seveda smo slavje ob otvoritvi nove Iskrine pridobitve na Reki in sploh Kvarnerju izkoristili tudi za pogovor z nekaterimi udeleženci te slo-

Iskrini serviserji so na slavje ob otvoritvi novega servisa na Reki povabili tudi druge Iskraše in številne poslovne partnerje s Kvarnerja.

Novi servis zavzema pritličje celotnega stanovanjskega bloka.

vesnosti. Odločili smo se za naslednje: **Ivan Canjuga — poslovodja servisa:** »Stari servis v ulici Žrtev fašizma je meril 210 kvadratnih metrov. Šlo je za zelo nekatkovostne prostore. Zdaj imamo 540 m² izredno kakovostnih delovnih površin. Pri vsem tem so velikanska pridobitev tudi parkirni prostori za stranke pred novim servisom, kar smo izredno pogrešali na prejšnji lokaciji. Ne bi se več rad spominjal, koliko pritožb smo morali v starem servisu poslušati prav na račun tega, da stranke tam niso mogle parkirati.

Seveda ne morem tudi mimo samega servisanja, ki je bilo v starih prostorih, najbolj milo rečeno, otežkočeno. Človek ni niti vedel, kje je delavnica in kje skladišče: izdelki, ki so prišli na popravilo, so bili povsod...

V novih prostorih so seveda delavnice in skladišča ločeni. Ob tem moram povedati, da je naš servis v štirih etažah: v prvi etaži je oddelek za telefonijo in ostale profesionalne naprave, v drugi etaži sta vodstvo in akustika, v tretji so delavnice za gospodinjstke aparate in električna ročna orodja ter usmerniške in varilne naprave, v najnižji, četrti etaži pa so sprejemnica in delavnica za popravilo televizorjev in drugih večjih izdelkov. Kot sem že dejal, so skladišča za posamezne izdelke v vsaki etaži. Servis smo torej

razdelili po produktih, vsaka enota v servisu pa je praktično zaključena celota.

Komentarji ob otvoritvi novega servisa so na Reki izredno ugodni. Naš servis je zdaj največji na tem območju, in to tako po kvadraturi kot tudi po širini proizvodnega programa, ki ga tukaj vzdržujemo. Smo tudi dobro opremljeni z naj-sodobnejšimi instrumenti. Prepričan sem, da bodo tudi naše servisne storitve na najvišji ravni.

Miroslav Wolf — direktor filiale Iskre Commerce na Reki: »Dočakali smo končno dan, da je Iskrin servis na Reki dobil ustrezne prostore. Znano je, da so se 35 let potikali po neprimernih delavnicah. Novi servis bo nedvomno omogočil, da bodo Iskrini reški serviserji dokazali svojo kakovost in strokovnost, predv-

Po dolgih letih dela v neprimernih prostorih sta zdaj (tudi) serviserja električnih ročnih orodij in gospodinjstkih naprav končno le v ustrezni delavnici.

sem pri nujenju inženiring storitev in servisiranju Iskrinih profesionalnih naprav.

Dosedanje sodelovanje med Iskro Commerce in DO Iskra Servis je resnično na zavidni ravni in bi ga lahko imeli za primer drugim v Iskrini, saj nas ločitev na dve delovni organizaciji pred nekaj leti ni razdelila. Drug drugemu pomagamo na tržišču, to pa je seveda v interesu obeh — Iskre Commerce in Servisa ter seveda celotne Iskre. Menim pa, da bi morale Iskrine proizvodne delovne organizacije še bolj spoznati in spoštovati vlogo Iskrinih serviserjev tako v predprodajnih kot poprodajnih akcijah. Z reševanjem problemov čez noč si ustvarjamo le veliko škodo.

Milan Pantelić — bivši poslovodja servisa na Reki: »Končno smo doživeli ta dan in tudi jaz sem, čeprav sem že v pokoju, izredno vesel, da so moji nekdanji sodelavci dobili takšne prostore. V Iskrini sem delal 28 let in verjemite mi, v prejšnjih dveh servisih so bili delovni pogoji najbolj milo rečeno — nemogoči. Prostori so bili utesnjeni, drug drugemu smo bili v napoto, svetlobe in zraka ni bilo, bilo je nenormalno. Na boljše delo reških serviserjev mnogo vpliva tudi novi način nagajevanja, ki je spodbudil serviserje h kakovostnejšemu delu, produktivnosti in nena-zadnje disciplini. Ljudje želijo dandanes delati, želijo več delati, da bi več zaslužili, in to je prav.

To jim bo omogočil tudi novi servis.

Seveda želim svojim bivšim sodelavcem mnogo delovnih uspehov v novih servisnih prostorih.

Boris Kotević — namestnik poslovodje servisa: »V Iskrinem servisu sem zaposlen že 25 let, zato lahko še bolj upravičeno izrazim veselje, da smo se končno le preselili v ustrezne prostore. Doslej smo delali bolj po raznoraznih katakombah, v pogojih, ki niso omogočali normalnega dela. Novi servis je dosti večji od starega, da ne govorim o kakovosti, ko so delavnice v novem servisu sončne, zračne, prostorne. Rad bi poudaril tudi to, da se bomo Iskrini serviserji na Reki trudili, da bi opravičili stroške za nakup in ureditev novega servisa. Prepričan sem, da nam bo to tudi uspelo.

Josip Laginja — vodja široke potrošnje v servisu: »Poltretje leto po reorganizaciji in potem, ko smo v reškem servisu uvedli nove metode dela in nagajevanja, ko smo uvedli finančni plan za vsakega posameznika, se je izkazalo, da je ta način stimuliranja omogočil velikanske rezultate. Eden med njimi je tudi ta, da smo za dvainpolkrat povečali število servisnih posegov na posameznega serviserja. Bistvo je v tem, da vsak ve koliko bo zaslužil in se zato dobesedno bori, da bi dobil čim več dela. Značilen primer je tudi ta, da so bili pri nas pred leti roki za popravilo izredno dolgi, zdaj pa je rok dva dni ali največ tri dni. Problem nastopi le v primeru, če v skladišču nimamo kakšnega rezervnega dela, imamo pa to srečo, da smo blizu Ljubljane oz. Iskrinih tovarn in lahko kadar koli skočimo po manjkajoči rezervni del. Nedvomno moramo skrbeti za naše stranke, posebno za stalne stranke, to je tukajšnja podjetja.

Elio Floričić — serviser ERO, varilne tehnike, usmerniških naprav in gospodinjstkih aparatov: »Ta trenutek smo čakali dolgo, dolgo, tako da smo zdaj izredno srečni z novimi prostori. Res, odslej se bomo v službi počutili kot doma kar se tiče zraka, svetlobe in sploh vseh delovnih pogojev. Novih prostorov niti primerjati ne moremo s starimi. Verjemite vsem nam, da smo vsi serviserji na Reki nepopisno srečni.

Oskar Korošec — serviser električnih ročnih orodij: »Predvsem tole bi rad poudaril ob tem, ko odpiramo novi servis: po dobrih devetnajstih letih dela v Iskrinem reškem servisu, mi prvič ne bo treba delati ob umetni svetlobi. V obeh prejšnjih, starih servisih sem moral delati ob luči pa naj bo to pozimi ali poleti, podnevi ali ponoči.

V Iskro sem prišel leta 1962, meseca februarja, in sicer v Rožno dolino v Ljubljani. Tam sem

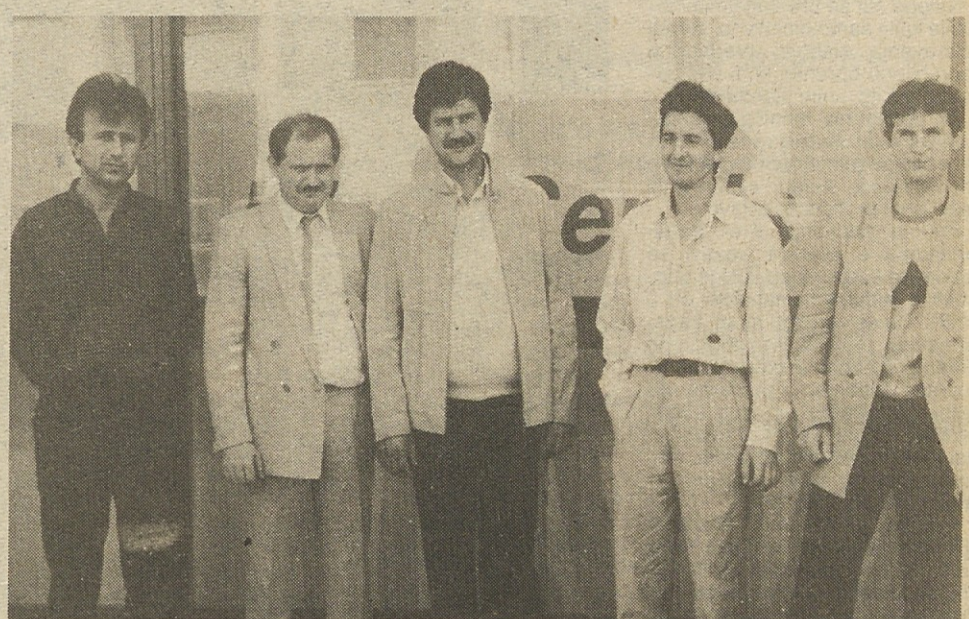
Novi servis je odprl direktor DO Iskra Servis Miro Stegnar.

delal do leta 1970, ker pa imam starše v Opatiji, sem se preselil na Reko. Ko sem prišel sem, smo bili v ulici Radeta Končarja, tam, kjer je zdaj Iskrina prodajalna. Še slabše je bilo v prostorih v ulici Žrtev fašizma, ki je ena najbolj prometnih povezav na Reki. Kot veste so bile tam delavnice v kletnih prostorih, svetlobe in zraka ni bilo od nikoder, ves dan pa je z ulice smrdelo po izpušnih plinih. Tukaj v novem servisu je vse nekaj drugega.

Zoran Bratović — TT mehanik: »Vse se spreminja na svetu pa se morajo tudi prostori. V Iskrini sem 17 let, sicer pa sem končal Iskrino šolo v Ljubljani. Zame je to že tretja selitev. Delovni pogoji v tem novem servisu so izredno dobri, res pa je, da smo mi, ki vzdržujemo telefonijo, več na terenu.

Srečko Puhar — serviser akustike: »V vseh teh dobrih petnajstih letih, kar delam v Iskrinem servisu na Reki, sem se moral drenjati v utesnjenih prostorih, zdaj, ko smo se preselili v novi servis, pa sem zelo zadovoljen z delovnimi pogoji. Čeprav sem že blizu upokojitve, bom pač te zadnje mesece preživel v bolj zdravem okolju.

Besedilo in foto Lado Drobež

Reški serviserji telefonije in profesionalne tehnike.

Z inovacijami prihranili skoraj pol milijarde dinarjev

Število prijavljenih inovacij se je v Kondenzatorjih nekoliko povečalo • Med občinskimi inovacijskimi nagrajenci kar šest Iskrašev • Od štirih prvih mest Semičani »pobrali« kar tri.

Odbor za izume, tehnične izboljšave in koristne predloge v semiških Kondenzatorjih je lansko leto obravnaval 40 inovacijskih predlogov, 23 jih je sprejel, trinajst zavrnil, ostale pa še pregleduje. Čista gospodarska korist od inovacij je v tovarni znašala 459 milijonov dinarjev s tem, da se z najvišjo številko lahko pohvalijo v temeljni organizaciji Mehanski deli in naprave (275 milijonov dinarjev).

Kot vsako leto je tudi letošnji april črnomaljska občinska raziskovalna skupnost podelila nagrade na področju razvojno-raziskovalnega dela in na področju inventivne dejavnosti. Od šestnajstih nagrajencev je bilo kar šest semiških Iskrašev.

Inženir elektrotehnike **Franc Stariha** in elektrotehnik **Anton Lakner** sta prejela prvo nagrado za inovacijo »visokostabilizirani usmernik z možnostjo programirane nastavitve napetosti od 0 do 5 kV in toka od 0,1 do 5 mA«.

Inovacija se nanaša na konstrukcijo in izdelavo programabilnega vira enosmerne napetosti v električni izvedbi.

Opreme z navedenimi zahtevami ni nikjer na tržišču. Standardi kvalitete so narekovali potrebo po razvoju in izdelavi nastavitvega stabiliziranega izvora enosmerne napetosti v območju 0-5kV in nastavitvega toka od 0-10 mA.

Naloge sta se predlagatelja inovacije lotila samoiniciativno, zaradi poznavanja slabosti predhodno uporabljene opreme, ki ni več ustrezala zahtevanim standardom.

Za doseganje tehničnih zahtev nastavitvega stabiliziranega izvora, je bilo potrebno razviti specialen transformator, zaradi eliminiranja neželenih prehodnih pojavov.

Princip delovanja: Prek transformatorja v povratni vezavi se preklaplja s frekvenco 20kHz enosmerno regulirana napetost od 0 do 5V. Na sekundarni strani transformatorja dobimo transformirano izmenično napetost odvisno od regulirane enosmerne primarne napetosti. Izmenično napetost s kasadnim usmernikom usmerimo. Usmerjeno velikost napetosti merimo in prek povratne zanke primerjamo z željeno vrednostjo.

Razlika primerjalnih napetosti vpliva na regulator, ki stalno skrbi, da sta si želena in dejanska vrednost napetosti premosorazmerni. Prav tako merimo velikost izhodnega toka in prek povratne zanke

skrbimo, da ne prekorači želene napetosti in toka.

Inženir elektrotehnike **Jurij Kobe** je dobil prvo nagrado za inovacijo »visokonapetostni kondenzatorji za simetriranje pri visokonapetostnih močnostnih stikalih«.

Novorazviti kondenzatorji tipa KIZ 4001 po vseh parametrih ustrezajo postavljenim zahtevam in v celoti nadomeščajo uvožene kondenzatorje tega tipa.

Razvojna naloga je obsegala raziskave materialov, razvoj tehnologije izdelave kondenzatorjev, izdelavo prototipov, tipske preskuse kondenzatorjev, izdelavo dokumentacije ter vpeljavo kondenzatorjev v serijsko proizvodnjo.

V okviru razvojne naloge smo razvili kondenzatorje za nazivne napetosti od 68 do 230 kV in kapacitivnosti 500-2200pF. Kondenzatorji so izdelani v povsem drugačni tehnologiji in iz drugačnih materialov kot kondenzatorji tujih, nam poznanih proizvajalcev. Pri kondenzatorjih kot dielektrik uporabljamo kombinacijo polipropilena in kondenzatorskega papirja (tudi proizvajalci samo kondenzatorski papir) in kot impregnacijsko sredstvo kemijsko lahko razgradljiv ter zdravju in okolju neškodljiv impregnans. Kondenzatorski paketi so povezani s fleksibilnimi vezmi, kar omogoča

stiskanje na definiran pritisk, s čimer se doseže konstantna kapacitivnost in kvaliteta paketov (tudi proizvajalci uporabljajo toge vezi).

Z uporabo novih materialov in tehnologije izdelave kondenzatorjev smo dosegli bistveno manjše izgube kondenzatorjev (pri naših 0,15%, pri tujih proizvajalcih 0,50%).

Novorazviti kondenzatorji v popolnosti ustrezajo predpisom in zahtevam kupcev, kar potrjujejo tudi pozitivni tipski preskusi.

Novorazviti kondenzatorji tip KIZ 4001 so tržno zelo zanimivi, tako na domačem, kot tudi na tujem tržišču. So novost v proizvodnem programu naše DO in so del proizvodnega programa v TOZD Energetski kondenzatorji.

S serijsko proizvodnjo za domači trg smo začeli v februarju 1989.

Strojnik **Franc Jerman** je prejel prvo inovacijsko nagrado za »jekleni klišee za tampotisk«. Ker so v semiških Kondenzatorjih od tujega partnerja in dobavitelja dobili obvestilo, da do tedaj uporabljenih klišeev ne bodo več izdelovali, oz. bodo prešli na drugo tehnologijo, katerih kvaliteta za našo uporabo ni bila ustrezna, so se znašli pred dejstvom kje dobiti ustrezne klišee. Ker tudi pri ostalih proizvajalcih niso dobili ustrezne

kvalitete, se je Franc Jerman samoiniciativno lotil reševanja obstoječega problema. Na njegovo pobudo je bila postavljena razvojna naloga, ki jo je tudi sam uspešno rešil. Samostojno je razvil tehnologijo izdelave klišeev, izbral materiale ter tudi uspešno vpeljal v proizvodnjo. Klišee izdelujejo doma po lastni tehnologiji in izključno iz domačih materialov.

Franc Štine je prejel drugo nagrado za dosežke na področju inventivne dejavnosti za »izboljšavo trdnosti jedra zvitka pri navijanju na navijalnem stroju ANM — 181«.

Inovacija zajema zamisel predelave in dodelave določenega podslopa na navijalnem stroju za navijanje kondenzatorskih zvitkov.

S tem inovacijskim predlogom, to je termično lepljenje začetnih ovojov pri kondenzatorskih zvitkih, je bil rešen tehnološki problem rušenja jedra zvitka, po izvlačenju navijalnih igel na navijalnih avtomatih.

Sam predlog zajema zamisel rešitve problema, konstrukcijsko spremembo, oz. predelavo določenega podslopa stroja.

Inovacija je bila okarakterizirana kot tehnična izboljšava.

Inženir strojništva **Jakob Stariha** je dobil drugo inovacijsko nagrado za »linijo za pranje aluminijastih lončkov na verig tip APK 470«.

Nakladanje lončkov na transporter je ročno. Lončki potujejo nad izpiralnimi kadmi skozi curke pralnega sredstva, oz. izpiralne vode v sušilni tunel, ki je dvignjen nad pralne kadi.

Predpranje je izvedeno z ultrazvokom. Odvajanje pri pranju nastalih plinov je izvedeno z ventilacijo.

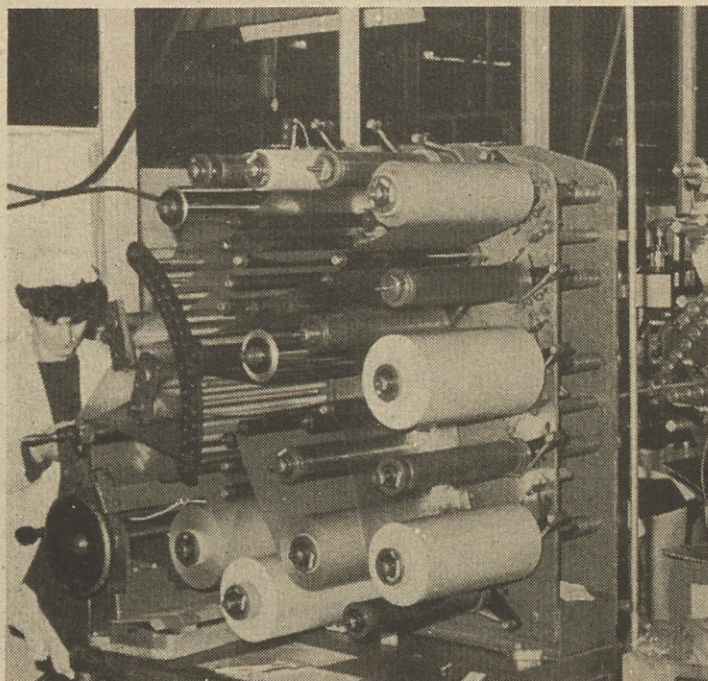
Tehnološko zaporedje operacij je naslednje:

- Natikanje lončkov na transporter — ročno
- Predpranje v kadi z ultrazvokom in ogrevanim detergentom
- Pranje v tunelki s curki ogrevanega pralnega sredstva
- Grobo izpiranje na izstopu iz pralnega tunela z zaveso curkov
- Izpiranje s curki hladne vode
- Sušenje v tunelski peči.

S konstrukcijo omenjene naprave se je pristopilo k povsem novemu načinu pranja Al ohišij za kondenzatorje, katerega glavne prednosti so predvsem v kvaliteti pranja ter zmogljivosti in omogočitvi izvedbe avtomatizacije v proizvodnji Al ohišij od brizganja, obrezovanja, pranja, sušenja do pakiranja gotovih ohišij v neprekinjen proces.

Do sedaj pa se je pranje izvajalo ročno z namakanjem v kadeh.

VŽ

Sami izdelali linijo za pranje lončkov

V začetku februarja je v Kondenzatorjih stekel del projekta avtomatizacije proizvodnje aluminijastih lončkov • Ročno pranje aluminijastih ohišij je nadomestila naprava za razmaščevanje

• Izboljšana kvaliteta dela in povečana količina

V dveh letih (s posamičnimi prekinitvami) je semiškim delavcem uspelo izdelati napravo za razmaščevanje vseh velikosti aluminijastih lončkov, ki v našem prostoru pomeni dokaj veliko novost.

Lončke so pred tem prali ročno v kadeh, omenjena linija pa naredi trideset tisoč lončkov na eno izmenno, kar je skoraj štirikrat več kot pri ročnem pranju.

Pranje poteka posamično na ve-

rižnem transporterju, med operacijo pa se iz lončkov odstrani celotno mazalno sredstvo, ki je bilo nanešeno pri hladnem iztiskavanju in ostale nečistoče. To je potrebno predvsem zaradi poznejšega tiskanja električnih lastnosti ohišja pa tudi zaradi samega zunanega videza. V tekoče pranje pa je vključen še ultrazvok, ki pomeni veliko novost pri sami operaciji, saj se z njim občutno poveča kvaliteta.

VŽ

V korak s časom

Računalniško izobraževanje

V februarju in marcu letošnjega leta smo v naši delovni organizaciji izvedli prvi tečaj računalništva, ki ni bil namenjen računalniškim strokovnjakom, pač pa delavcem drugih strok, ki pri svojem delu uporabljajo tudi računalniško opremo.

O pomenu izobraževanja na splošno ni potrebno govoriti, saj v celotni naši družbi premalo pozornosti namenjamo funkcionalnemu izobraževanju kot podlagi za uspešno strokovno delo. Razvoj pa je tako hiter, da brez dodatnega izobraževanja tudi v naši DO ne vidimo možnosti za udeležbo v sodobnih razvojnih gibanjih.

Danes je računalniško znanje že del splošne izobrazbe, slej ko prej ga bomo morali obvladati vsi, ki delamo na raznih strokovnih nalogah. Računalnik namreč vse bolj postaja sodobno orodje delavcem v različnih strokah.

Ob izgradnji računalniške podpore informacijskega sistema v naši delovni organizaciji smo morali širiti tudi terminalsko mrežo. Ob tem smo ugotovili, da je namesto običajnih terminalov ekonomičnejše nabavljati za dela, ki so strokovno-kreativna, osebne računalnike ATARI ST. Le-ti so v istem cenovnem razredu kot terminali, s svojimi strojnimi zmogljivostmi ter z bogato izbiro lastne programske opreme pa omogočajo poleg dela s centralnim računalnikom tudi povsem

neodvisno strokovno delo.

Sistemi ATARI so v naši sredini hitro pridobili ugled in zaupanje, delavci raznih profilov so jih začeli pospešeno uporabljati. Pri tem pa smo ugotovili, da ti delavci ne razpolagajo z zadovoljivim znanjem, ki pa ga v službi za ekonomiko, organizacijo in informatiko imamo.

Zato smo organizirali tečaj za uporabnike opisane opreme, na katerem smo v dvanajstih urah izven delovnega časa slušateljem posredovali osnovna znanja iz operacijskega sistema, programa za delo s preglednicami LOTUS 1-2-3 ter urejevalnika besedil. Z nadaljnjim samoizobraževanjem bodo slušatelji razpoložljivo opremo lahko s pridom izkoriščali, kar trenutno že počnejo.

Pri tem je treba omeniti, da je bil tečaj za delovno organizacijo skoraj brez stroškov, podobne izobraževalne oblike pri zunanjih izvajalcih pa so izredno draga.

Z izvedbo opisanega tečaja je naša služba želela dati skromen prispevek v akciji izobraževanja za strokovnejše in ustvarjalnejše delo. Tudi v bodoče smo pripravljeni svoje znanje posredovati drugim delavcem v DO ter s tem pospešiti splošno aktivnost za pridobivanje novih znanj, koristnih v delovnem procesu.

Peter Golobič

Finale »Zlate puščice« v Portorožu

Že 35. jubilejno republiško tekmovanje za »zlati puščico« F. Planinca je bilo tokrat prvič v Portorožu, oz. Strunjanu. Finale je po svoje svojstveno, saj se izvaja samo v Sloveniji in se na tej ravni tudi zaključí. V finalu pa nastopajo sto najboljših strelcev iz vse Slovenije.

Tekmovanje z zračno serijsko puško za »zlati puščico« Franca Planinca je svojevrstno tudi po tem, da tu lahko nastopajo vsi strelci ne glede na spol in kategorije ali strelski program. Pobudnik »zlate puščice« je bil pokojni Franc Planinc, ki je bil tudi sam trikrat zmagovalec.

Rekorder tega tekmovanja je Bogdan Slamšek (Steklar — Hrastnik), ki je leta 1987 v Rušah nastreljal 574 krogov. Na tekmovanju za »zlati puščico« se strelja 60 metkov po en metek v tarčo.

Tudi strelska sekcija Iskra Semič je letos imela svojega predstavnika na tem tekmovanju; to je Jože Ivanetič. Streljal je odlično, čeprav je zadel tri osmice je osvojil **tretje** mesto v Sloveniji. Skupaj je zadel 567 krogov od možnih 600. Zadel je 30 desetk, 27 devetk in 3 osmice. Njegovo povprečje je bilo visoko 9,45 od možnih 10 krogov. Za njim je zaostal celo državni reprezentant v mednarodnem programu Raymond Debevec iz ljubljanske Olimpije, ki je zadel štiri kroge manj kot Jože in pa lanski zmagovalec Pertoci, ki je zasedel šesto mesto.

S tem rezultatom je Jože dokazal, da sodi v sam vrh slovenskih strelcev s serijsko zračno puško, dal pa je tudi ostalim našim strelcem in strelkam več volje za boljše rezultate.

Tomislav Stonič

Iskra

Iskra-Srednja šola Kranj
64000 KRANJ, Kidričeva c 55

razpisuje po sklepu komisije za delovna razmerja delavcev naslednja prosta dela in naloge v usmerjenem izobraževanju:

1. Učitelja fizike
2. Učitelja elektrotehniške usmeritve — elektronika
3. Učitelja elektrotehniške usmeritve — računalništvo
4. Učitelja strojne usmeritve
5. 2 učitelja praktičnega pouka strojne usmeritve

Pogoji:

- pod tč. 1 — izobrazba ustrezne smeri in izpolnjevanje pogojev po ZUI (Ur. list SRS 11/80)
- pod tč. 2 — dipl. inženir elektrotehnike — elektronika
- pod tč. 3 — dipl. inženir elektrotehnike — računalništva ali dipl. organizator informatik
- pod tč. 4 — dipl. inženir strojništva
- pod tč. 5 — 1. inženir strojništva s predhodnim poklicem strugar
2. inženir strojništva s predhodnim poklicem rezkalec

Za vsa razpisana dela in naloge bomo sklenili delovno razmerje za nedoločen čas s polnim delovnim časom, s 1. 9. 1989. Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh na ISKRO-SREDNJO ŠOLO KRANJ, Kidričeva c. 55. Kandidate bomo obvestili o izboru v 30 dneh po izteku roka za vložitve prijav.

Celovito obvladovanje poslovnega procesa le preko računalniško podprtega planiranja

Kako proces planiranja v podjetju uskladiti tako, da bo optimalno prilagojen vsem, ki so v njem neposredno ali posredno udeleženi in zadolženi za njegovo učinkovito, torej čimhitrejšo in čim bolj racionalno izvrševanje? Kako vodilnim delavcem zagotoviti fleksibilno, sproti in celovito spremljanje dogajanja v vseh porah proizvodno-poslovnega procesa. V delovnih organizacijah oz. podjetjih se vsakodnevno pojavlja vrsta problemov, ko je potrebno vzpostavljati soodvisnost dveh sistemov tehničnega in informacijsko poslovnega. Osebnih računalnikov že marsikje predstavljajo veliko pomoč uporabnikom pri postavitvi bazične organiziranosti na posameznih področjih oz. v posameznih oddelkih. Vse bolj se tudi uveljavlja povezovanje osebnih računalnikov (PC) v mreže in širitev obsega podatkov in operacij s pomočjo velikih računalnikov kot je npr. VAX.

Seminar, ki ga je kadrovsko-izobraževalna služba delovne organizacije Elementi pripravila za skupine strokovnjakov iz temeljnih organizacij je skušal predstaviti vodjem področij (iz TO in DSSS) nabave, prodaje, planske službe, operativne priprave dela, avtomatske obdelave podatkov, proizvodnje, problematiko kratkoročnega integralnega planiranja v podjetju.

Vodila sta ga Andrej Stanovnik iz Smelta, ki je predaval o bazični organizaciji planiranja in računalniški podpori vodenja poslovnih procesov na PC ter Leo Šepce iz Iskre CAOP, ki je slušateljem predstavil računalniško podporo vodenja poslovnih procesov na VAX-u.

Predavatelja smo poprosili za kratek povzetek smotra njihovih izvajanj, od slušateljev seminarja pa smo želeli zvedeti kako se v njihovih organizacijah pripravljajo na uvedbo računalniško podprtega sistema planiranja in vodenja poslovnih proizvodnih procesov in koliko jim take in sorodne oblike dodatnega izobraževanja lahko koristijo pri tej zahtevni nalogi:

Leo Šepce, predavatelj, Iskra CAOP:

Ponudba Smelta obsega paket programov za osebne računalnike in njihovo povezovanje v mrežo, naša pa obsega povezavo glavnega računalnika (VAX) s terminali. Naša rešitev bo nedvomno v kombinaciji obeh. Vedno bolj postaja jasno, da samo z osebnimi računalniki ne moremo reševati problematike poslovnega informacijskega procesa. Marsikdaj pa je škoda obremenjevati glavni računalnik za reševanje manjših problemov, ker je to predrago. Postavlja se vprašanje, kaj iz proizvodnje bi se dalo delati na PC?

Problematiko posameznih segmentov lahko optimalno rešujemo s PC, so pa stvari, ki tam ne morejo potekati, vse je odvisno od obsega podatkov in operacij. V sodelovanju s Smeltom smo prišli do prepričanja, da je celovito planiranje in obdelovanje poslovnega procesa mogoče le z večjim računalnikom.

Andrej Stanovnik, predavatelj, SMELT

Največje probleme predstavlja prav prehod iz ročnega načina obdelave na računalniško. Pri nas imamo še ogromno neurejenih tovarn, kjer bo najprej potrebno urediti dokumentacijo, predpisati postopke in tehnologijo, narediti red v delavnicah in šele nato preiti na PC. Šele, ko ugotovimo, da s PC ne zmoremo vsega dela, začnemo razmišljati o nabavi velikega računalnika, če pa ta v firmi že obstaja, z njim

vzpostavimo miroljubno sožitje in šele, ko smo delo uredili do primerne stopnje, preidemo na delo z velikim računalnikom. Kot prvo pa moramo začeti z reševanjem kadrovske problematike in izobraziti ljudi, spremeniti njihovo mentaliteto, da bodo sposobni za delo z računalniki. Vsa umetnost in glavina dela je v tem, da najdemo ustrezno kombinacijo oziroma povezavo med ročnim delom in PC, med PC in velikim računalnikom.

Naša firma ponuja poleg svojega sistema programskih paketov za PC konkretno, fizično pomoč na licu mesta, torej pri uvajanju v tovarni. V Jugoslaviji smo tako pomagali uvesti računalniško podprto poslovanje že v cca 250 tovarnah. Bistvo našega dela je v tem, da poskušamo s pomočjo PC olajšati reševanje bazičnih problemov in pripraviti za prehod na večje računalnike.

Dušan Jeraj, vodja prodaje TOZD Elektroliti Mokronog

V tovarni smo šele na začetku uvajanja PC in povezave s celotnim programskim paketom na velikem računalniku. Naš poslovno proizvodni proces v glavnem vodimo ročno, na nekaterih področjih pa že načrtujemo s pomočjo PC. Največ stvari se zatika pri pridobivanju in urejanju podatkov in urejanju tehnološke in ostale

dokumentacije. Ugotavljamo precejšnjo potrebo po takih seminarjih, tako za zaposlene iz planske in ostalih služb, da bodo ljudje pridobili pravi občutek in odnos do dela na računalniku, o tem kako se pripravljajo podatke, vnaša in obdeluje in s tem pripomore k precejšnjim prihrankom. Predvsem se mi zdi pomembno celovito spremljanje poslovanja, ko delo na računalniku omogoči takojšen prikaz stanja v firmi. Do sedaj se še prevečkrat dogaja, da ostajajo podatki stvar le enega oddelka in jih je včasih zelo težko izbrskati ali posredovati naprej.

Iztok Plut, vodja PAOI TOZD Upori Šentjernej

V tovarni trenutno uvajamo programski paket PMPS oz. se poskušamo povezovati z večjim računalnikom, vendar pa so zadeve šele v začetni fazi urejanja bazične dokumentacije. Soočamo se z velikimi problemi glede upoštevanja rokov in sprotne spremljanja proizvodnje. Seminar je za nas zelo zanimiv predvsem zaradi računalniške nadgradnje, ki jo ponujajo v Smeltu za sistem osebnih računalnikov, prav tako želimo zvedeti kako je možno vzpostavljati povezave z VAX.

Veronika Hudoklin, organizator dela v TOZD Industrijska elektronika Kostonjevec

Dosedanje ročno vodenje dokumentacije nameravamo v naši tovarni čimprej posodobiti in preiti na računalniško obdelavo priprave dela, tehnologije in kalkulacij. Sama se pripravljam za delo s programskim paketom PMPS, predvsem za področje prodaje. Moje dosedanje izobraževanje je obsegalo le predstavitev tega programskega paketa, vsekakor pa bi želela obiskovati še nadaljnje seminarje s področja na katerem delam.

Vida Lukčević, vodja prodaje v TOZD Industrijska elektronika, Kostonjevec

Delo s PC-ji smo doslej uvedli le v nekaterih posameznih oddelkih, zato nam manjkajo še določeni ključni programi. Dokumentacijo še urejamo ročno, kar je zelo zamudno in večkrat precej nepregledno. Nisem bila še na nobenem izobraževanju s področja računalništva, bo pa to vsekakor potrebno takrat, ko bomo v tovarno dobili popolno strojno in programsko opremo. Od računalniškega načina dela pričakujem znatno razbremenitev dosedanjih ru-

Andrej Stanovnik

Leo Šepce

tinskih in zamudnih opravil.

Martin Stopar, dela na uvajanju info sistema, TOZD Industrijska elektronika, Kostonjevec

Zadnji dve leti se ukvarjam z uvajanjem paketa PMPS, kar je povezano z velikimi problemi predvsem glede povezave z DO. Očitno bo potrebno spremeniti nekatere organizacijske zadeve. Naslednja stvar, ki jo bo potrebno temeljito urediti, je področje standardizacije in sistem šifriranja, ker se tu pojavljajo težave z združljivostjo posameznih segmentov in ravni. Smo med prvimi v Iskri, ki smo se lotili uvajanja teh sistemov, ki pa so grajeni za organizacije drugega tipa kot so Elementi, zato bo potrebno veliko dela na prilagajanju in skupnem premagovanju nekaterih ovir.

Davorin Milavec, vodja operativne priprave dela, TOZD SEM, Ljubljana

Trenutno se srečujemo z velikimi problemi, ko urejamo osnovno tehnološko dokumentacijo in tu nas čaka še veliko dela. Ko bo to osnovno delo opravljeno, ostalih zadev ne bo težko prilagoditi. Paralelno že delamo na kodiranju, urejanju nabave in prodaje. Poslovan-

je v skladišču smo že uspeli računalniško podpreti, čaka pa nas še planiranje proizvodnje z vsemi osnovnimi dokumenti, ki sodijo zraven.

Boris Marinič, vodja OPS TOZD Feriti Ljubljana

PMPS nam očitno ne bo dal vsega, kar smo že imeli na starem programu, ki nam je bil pisan »na kožo«, zato se nahaja še v fazi testiranja. Za področja, ki niso pokrita z velikim računalnikom bomo uporabili posebne programe, ki potekajo na PC.

Marija Mihelič, vodja planske analitske službe TOZD Feriti, Ljubljana

Kot je že kolega Boris dejal se trenutno ukvarjamo s testiranjem PMPS, ki poteka na dveh VAX v DO in skušamo zapolniti vrzeli v podatkih, ki se pojavljajo v tem programu. Imamo pa zelo obsežno datoteko in žal PC nimajo tako velikih kapacitet, da bi lahko črpali te podatke, zato veliko pozornost posvečamo testiranju PMPS, ki ga pa še ne poznamo dovolj, zato nam tudi oblika izobraževanja, kot jo ponuja ta seminar, lahko pomaga pri obvladovanju celovitega pristopa k planiranju.

I. S.

Rezultati ankete, ki jo je po končanem seminarju izvedla kadrovska izobraževalna služba, kažejo, da je večina udeležencev zelo ugodno ocenila vsebino in izvedbo, ob tem pa so izrazili obžalovanje, da se ga niso udeležili mnogi že prijavljeni kandidati, saj bi jim glede na prikazano stanje v naših temeljnih organizacijah še kako koristil.

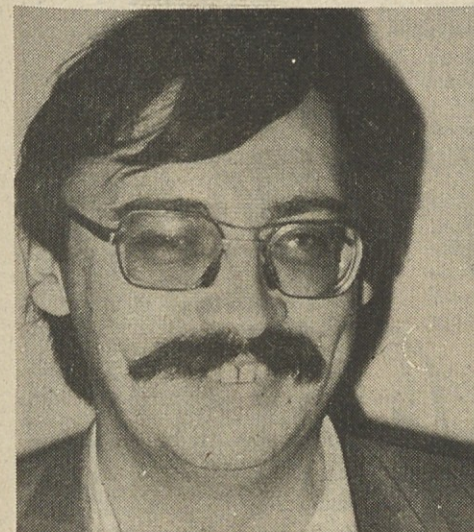
Dušan Jeraj

Veronika Hudoklin

Vida Lukčević

Martin Stopar

Davorin Milavec

Boris Marinič

Inovacije '88 TOZD TELA

V četrtek, 11. maja, je bilo v prostorih družbene prehrane TOZD Elementi za avtomatizacijo, delovne organizacije Avtomatika, že tradicionalno, vsakoletno srečanje inovatorjev, na katerem so podelili priznanja najuspešnejšim predlagateljem v raznovrstnih tehničnih izboljšavah in izumov.

Iz uvodnega poročila, ki ga je podal predsednik Komisije za ustvarjalno delo, Jože Štemberger, je razvidno, da je bilo v letu 1988, primerjavi z letom 1987:

Ali z drugimi besedami, da je realizacija inventivnih predlogov predstavljala za temeljno organizacijo cca 372 mio din celotnega prihranka.

Omenjeni podatki dovolj zgovorno dokazujejo, da v TOZD TELA inovativno dejavnost organizirano in stimulativno usmerja jo k uporabi domačega znanja. Vzpodbijanje in razvijanje inovacijskih sposobnosti predstavlja stalen prispevek k posodabljanju proizvodnje in organizacije dela. Zato je, kot je v pozdravnem nagovoru poudaril direktor TOZD, Marko Jeglič, vsak uporaben inovativen predlog, ki v končni obliki predstavlja tudi izboljšanje poslovnih rezultatov delovne sredine, več kot dobrodošel.

V nadaljevanju srečanja so priznanja za najuspešnejše inovatorje v letu 1988 prejeli:

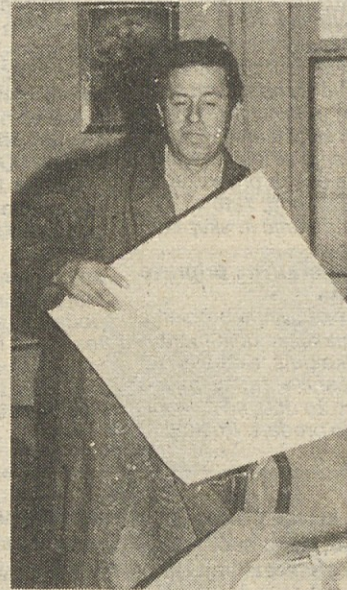
— Miha Kač (orodjarna), ki je prejel priznanje za najbolj aktivnega inovatorja, saj je v lanskem letu predložil komisiji kar 10 inovacij, od katerih jih je šest že uvedenih;

— ter Mitja Černe in Damjan Matko (področje za tehnologijo) kot najbolj uspešna inovatorja. Njun inovacijski predlog, redesign časovnih relejev TRE 150x, je bil vpeljan na 10.400 izdelanih

kosih od skupno 19.781, kolikor jih je bilo iz te familije narejenih in

je prinesel največji inovacijski dohodek.

	1987. I	1988. I
— vseh obravnavanih predlogov	108	175
— prispelih predlogov	84	150
— število avtorjev (brez soavtorjev)	56	84
— predlaganih sklepov DS	77	105
— komisija ni zaključila obrazložitve za predloge	31	80

Miha Kač — največ inovacijskih predlogov v letu 1988

Jože Štemberger in Ivan Penko: poročilo o delu komisije in razglasitev najuspešnejših inovatorjev

Inovatorji '88 TOZD TELA

O delu komisije je zbranim spregovoril tudi Ivan Penko, lanskeletni dobitnik priznanja Odbora za inovativnost bežigrskega sveta zveze sindikatov, s katerimi TOZD TELA že vrsto let aktivno sodeluje.

Zaključni del srečanja pa je bil namenjen povabilu. Delavski svet temeljne organizacije namreč vsako leto razpisuje Mesec inovacij. Letos bo to v obdobju od 15. maja do vključno 14. junija in bo sovpadal s prazničnim obeležjem 40-letnice obstoja in razvoja TOZD TELA. Glede na to, da je do prve polovice meseca maja komisija že prejela 48 inovacijskih predlogov, lahko do zaključka koledarskega leta pričakujemo dobro inovacijsko biro.

Š. D.

Organiziranje — podjetništvo

V priloženem gradivu je prikazano nekaj misli in ugotovitev, ki so bile predstavljene na VIII. posvetovanju organizatorjev dela.

Posvet se je delil na več logično zaokroženih področij:

1. Uvodni plenarni del, kjer je bila obravnavana problematika:

- uvajanje podjetništva,
- problemi reorganiziranja TOZD v podjetje,
- samoupravno odločanje v podjetništvu,
- delovna razmerja v podjetništvu,
- oblikovanje informacijskih podlag,
- ustvarjalno podjetništvo, ipd.

2. Delo po sekcijah:

- organizacijsko-kadrovsko izobraževalna
- organizacijsko-proizvodna
- organizacijska informatika

3. Zaključni plenarni del, v katerem so bili prikazani zaključki in ugotovitve posameznih sekcij.

Uvodna razmišljanja

Iz v nadaljevanju navedenih izvečkov je razvidno, da je bila na posvetu v ospredju problematika (predvsem teoretična) uvajanja podjetništva.

Vsi razpravljalci so bili enotni, da moramo v gospodarstvu pohiteti s preoblikovanjem OZD v podjetja. Priporočilo »hitimo počasi« zaradi napovedanih dopolnil in sprememb ni na mestu, za odpravljanje napak smo porabili že preveč dela in vsako odlašanje pomeni lahko še povečanje škode zaradi neučinkovitega poslovanja. Osnovni akt v podjetju je statut, ki predstavlja temeljni samoupravni splošni akt podjetja kot osnovnega gospodarskega subjekta, ki na osnovi tržnih pogojev z družbeno in drugo obliko lastnine ustvarja odbiček. S statutom so urejena vprašanja upravljanja, vodenja in organiziranosti.

Zelo poudarjena je bila tudi težnja po oblikovanju razvojne strategije podjetja, ki naj predstavlja planski akt podjetja (razvoj izdelkov, razvoj proizvodnje, razvoj organizacijskega modela, razvoj upravnega modela). Tak pristop omogoča prenos poudarka s produkcije na razvoj.

Z uveljavitvijo tržnega gospodarstva se bodo morali sistemi množične proizvodnje, če bodo hoteli preživeti, transformirati v prožna podjetja, ki bodo temeljila na ustvarjalnosti delavcev. Prihodnost imajo samo

inovativna podjetja, v katerih je najpomembnejši proizvodni dejavnik znanje, ki nenehno nastaja in se izpopolnjuje v procesih ustvarjalnega učenja in dela, kar zagotavlja hitro uvajanje novih tehnologij in izdelkov.

Osnova za ustvarjalno delovanje podjetja je temu prilagojena organiziranost, ki mora biti kombinacija operativne organiziranosti in inovativne organiziranosti. Novemu načinu organiziranosti mora biti prilagojen tudi sistem nagrajevanja (razporejanje na osnovi delovne (ne)uspešnosti). Tak organizacijski model poveča verjetnost, da bo podjetje prišlo do želenih inovacij.

V ustvarjalnem podjetju mora glavno vlogo igrati marketing in proizvodna znanja, saj je resnični vir bogastva ustvarjalno delo, ki se opredmeti v znanju in tehnologiji.

Vprašanja povezave med AOP centrom in uporabniki, ki ni problematično samo v naši TOZD, temveč v večini organizacij, nismo obravnavali. Ta problematika bo predstavljena na jesenskem mednarodnem srečanju (sodelovali bodo predstavniki štirih celin) organizatorjev.

Povzetki referatov

Antična modrost: »Posodi kmetu vrt in iz njega bo naredil puščo, napravi kmeta za lastnika in iz puščobe bo naredil vrt.«

1. Temelji podjetništva

Podjetništvo je vgrajeno v lastnem interesu človeka, skupine do dela, ki je podjetno in ne sterilno ter vezano na naslednje temelje:

- lastnina
- izvirna poslovna in tehnična kombinacija
- tržna inovativnost
- pripravljenost na rizične situacije
- hladno in neemotionalno sprejemanje neuspehov
- vse, kar obstaja je poslovni potencial
- odkriti svoje mesto med prostim in usmerjenim delom gospodarstva
- optimizem, zaupanje, aktivna poslovna vera, zaobljuba poslu
- poslovni daj — dam
- vrstni red ustvarjanja: ideja —> zrela ideja —> strategija —> taktika —> operativna izvedba

2. Pogoji uspešnega razvoja in poslovanja

Naraščanje obsega in kvalitete izobrazbe v svetu, količine prostega kapitala, naglo izboljševanje transporta ter skokovit razvoj telekomunikacij so le nekatere izmed najpomembnejših značilnosti obdobja, ki ga imenujemo »tretja znanstveno-tehnična revolucija«, za katero je značilen prenos poudarka s produkcije na razvoj. To velja tudi za podjetja: dominantno rast dosegajo danes firme na osnovi svojih razvojnih, ne produkcijskih potencialov.

2.1. Interni

Osnovni pogoji, ki jim mora zadoščati sodobno podjetje v svetu, da bi imelo razvojno podlago za poslovno uspešnost:

- podjetje, ki hoče biti konkurenčno s svojimi izdelki, mora biti sposobno zamenjevati okrog 10% svojih izdelkov letno, oz. mora biti sposobno v petih letih zamenjati prek 50% svojega proizvodnega asortimana z novimi, tehnološko bolj dovršenimi izdelki. Kadar gre za izdelke, ki so v svojem bistvu stroji, je to večjo dovršenost najlažje označiti skozi naglo upadanje energije, ki jo ti stroji potrebujejo za svoje funkcioniranje: potrebna energija se iz generacije v generacijo zmanjšuje za približno 20 do 30%

— podjetje, ki hoče biti konkurenčno s ceno svojih izdelkov, mora biti sposobno to ceno zmanjševati za 2 do 5% letno;

to zmanjševanje cene je predvsem rezultat povečane produktivnosti dela, torej zmanjševanja stroškov, tako v razvoju, kot produkciji in prodaji, dosega pa se z uveljavitvijo inovacij v vseh oddelkih podjetja: marketingu, razvoju, finančnem poslovanju, proizvodnji, upravljanju ipd.

— podjetje, ki hoče biti konkurenčno, mora biti sposobno oblikovati sodobno poslovno marketinško filozofijo, katere cilj je nenehno približevanje potencialnemu potrošniku, povratne informacije pa so osnova za načrtovanje razvoja, produkcije, trženja in oblikovanja izdelkov.

2.2. Eksterni

Poslovna filozofija je sicer interna stvar podjetja, družba, ki hoče biti razvojno uspešna pa mora:

— z oblikovanjem ustreznega modela omogočiti ustrezen tip podjetniške organiziranosti

— s svojo gospodarsko politiko približati naš gospodarski sistem evropskemu

— s svojo ekonomsko politiko nagrajevati uspešnejše in usmerjati razvoj

— s svojo zaposlitveno politiko ustvariti pogoje in motive za interno in eksterno mobilnost delavcev.

3. Pogoji in težave preoblikovanja OZD v podjetje

Znotraj družbenih sprememb se je znašlo podjetje v položaju, kjer mora ob ohranjanju proizvodne, oz. poslovne kontinuitete ujeti lasten ritem spreminjanja iz »organizacije združenega dela« v podjetje. Ob tem mora predvsem:

— na novo opredeliti, katera vprašanja so predmet samouprave in katera predstavljajo le poslovno-tehnično izvedbo. Eno izmed takih vprašanj je organizacijski model podjetja: vse do tlej je bil vsiljevan kot samoupravno vprašanje par excellence, zdaj postaja jasno, da je to strokovno-tehnično vprašanje in ga je treba tako tudi obravnavati: ne na zborih delavcev, temveč na poslovnem kolegiju

— na novo opredeliti razmerja med poslovnimi strukturo in samoupravnimi organi, kar je delno tudi posledica prve skupine vprašanj.

(Dalje prihodnjič)

Tudi Iskrina Srednja šola v korak s časom

Iskrina srednja šola postaja vse bolj moderno opremljen izobraževalni center s sodobno učno tehnologijo, ki je med drugim tudi plod sodelovanja z Iskrinimi, predvsem kranjskimi, tovarnami. Danes obiskuje srednjo šolo elektrotehniške in kovinskopredelovalne usmeritve v Kranju 1.200 učencev in od 700 štipendistov je kar dve tretjini Iskrašev.

Dobro opremljen merilni laboratorij

V kranjski šoli so se možnosti za posodobitev učnih procesov pokazale še posebej s specializiranimi učilnicami elektronike, telekomunikacij in elektroenergetike v novi šoli. Z novimi delovnimi mizami za elektrotehniko so opremlili vse strokovne elektro učilnice in delavnice, ki omogočajo lastno eksperimentiranje in delo učencev pa tudi demonstracijske poskuse učiteljev. Tako delo omogoča še posebej dobro opremljeni merilni laboratorij, ki zagotavlja sodoben učni proces in razvojno-rizikovalno delo.

Učenci se v šoli srečujejo s sodobno merilno opremo, kot so elektronski nosilci, instrumenti in naprave, ana-

nike z opremo, TV barvne sprejemnike, video opremo pa komplet šolske opreme, domače orodje, pohištveno opremo itd.

Zasnova učilnice je zgrajena tako, da nudi optimalne možnosti poučevanja, planiranja in izvedbe na računalniško vodenih univerzalnih obdelovalnih strojih, omogoča pa tudi razširitev na produktivne obdelovalne stroje. Učenci in delavci imajo možnost usposabljanja za delo na računalniško vodenih obdelovalnih strojih, pripravo orodij, potrebnih za načrtovano tehnologijo in načrtovanje mehanskega dela računalniško vodenih obdelovalnih strojev. Celotna finančna konstrukcija je bila 385 milijonov dinarjev, ki so jih zbrale Iskra srednja šola, delovne organizacije

televizijskih oddaj v pouk pa predvajanje filmov z videorekorderjem in kinoprojektorjem in uporabo audiovizuelnih sredstev. Mediateka šole je tudi prostor, v katerem učenci koristno preživijo del svojega prostega časa, hkrati pa povezuje šolo in družbeno okolje, saj v njej organizirajo

Mediateka — Informacijsko dokumentacijsko središče šole

Posodobitev vzgojno-izobraževalnega dela predstavlja šolska mediateka, kjer so zbrana gradiva, dokumenti, sredstva za vzgojno izobraževalno delo, ki jih uporabljajo učenci in učitelji v različnih pedagoških dejavnostih. Mediatečni prostor omogoča dostop k virom informacij, pospešuje razvoj samostojnosti in ustvarjalnosti učencev, ki se tu hitreje usposobijo za uporabo različnih virov pri pridobivanju znanja, kar je eden izmed temeljnih ciljev sodobnega vzgojno-izobraževalnega dela. Učenci lahko uporabljajo leposlovno in strokovno literaturo in prek Iskrinega INDOK centra najnovejšo domačo in tujo literaturo. Čitalnica omogoča sodobno organizacijo pouka in učenja, tako individualnega, kot skupinskega pouka z reševanjem problemov, specializirana predavanja učiteljev in zunanjih sodelavcev, vključitev radia in

številine umetniške razstave. Organizacija knjižnične dejavnosti se kaže tudi v uvajanju računalniško podprtega poslovanja in delovanja, ki pomeni oranje ledine pri posodabljanju srednjošolskih knjižnic in ima pred klasičnim poslovanjem izredne prednosti: predvsem vodi k racionalizaciji inter-

Šola vzpodbuja tudi raziskovalno delo učencev. Letos so sprejeli Pravilnik o pravicah in dolžnostih učencev raziskovalcev in tekmovalcev v znanju. Štiri skupine učencev, predvsem četrtega letnika, sodelujejo na tekmovalnem Mladi raziskovalec z dokaj zahtevnimi nalogami: Želva in koordinatni vrtnik, Robotska roka pa Superprevodnik in Povezava CNC strojev z računalniki.

nega dela in s tem tudi k bolj kakovostnemu vzgojnemu in izobraževalnemu delu z učenci, ki bodo hitreje postali samostojnejši iskalci in uporabniki informacij na strokovnih in humanističnih področjih.

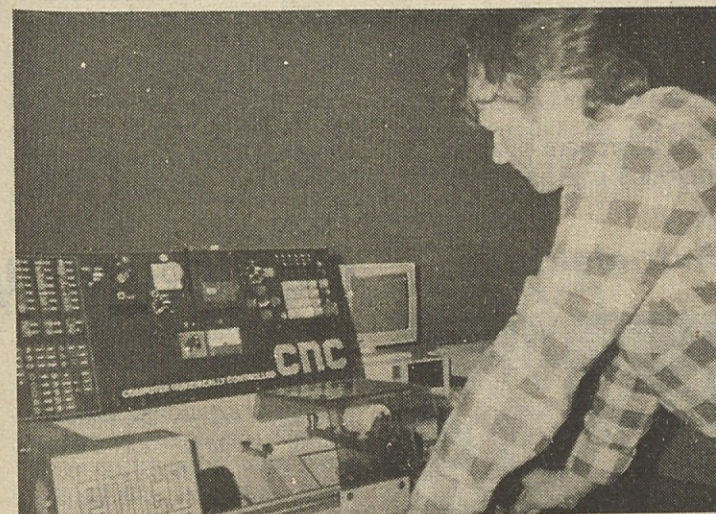
Stanje vpisanih učencev za šol. leto 1989/90

ELEKTROTEHNIKA:	Št. vpisanih	Ž	M
	28/4		
elektrikar elektronik	IV. st.	24	— 23
elektrotehnik elektronik	V. st.	133	5 122
elektrikar energetik	IV. st.	19	— 21
elektrotehnik energetik	V. st.	26	— 26
STROJNIŠTVO:			
oblikovalec kovin	IV. st.	12	— 12
finomehanik	IV. st.	24	11 15
		36	
strojni tehnik	V. st.	87	— 86
obdelovalec kovin	II. (SKR)	34	— 30

Tesno sodelovanje z Iskrinimi tovarnami

Svojevrstno posodobitev učnega procesa predstavljajo tudi obiski Iskrinih strokovnjakov, ki s predavanji, filmi in praktičnimi prikazi v delovnem okolju predstavljajo program delovne organizacije s področja avtomatizacije in robotizacije, podpora računalnika v proizvodnji itd. To je vsekakor povezano z interesom šole za spoznavanje aktualne tehnološke proble-

matike v združenem delu in vplivov na oblikovanje učnih programov, spoznavanje del in nalog učencev, ki so pred zaposlitvijo ali nadaljnjim študijem, iskanje možnosti za kvalitetnejši pouk na nekaterih specifičnih področjih s kadri in opremo iz delovnih organizacij. Interes delovne organizacije za tako sodelovanje pa je v pridobivanju kvalitetnejših kadrov, skrajševanju postopka pri uvajanju novih delavcev, spodbujanju k nadaljnjemu izobraževanju in študiju za najzahtevnejša dela in naloge.

Delo na srednji šoli se je začelo že več kot pred štiridesetimi leti. V začetnem obdobju je šolanje potekalo v Iskrinih proizvodnih delavnicah. Pozneje pa se je šola razvijala skladno s kadrovskimi potrebami gospodarstva in zaradi družbenih potreb, še posebej z začetkom usmerjenega izobraževanja, iz leta v leto prevzemala vedno večje naloge in odgovornosti ter tako razširjala svojo dejavnost. Število učencev je vsako leto naraščalo, medtem pa je tudi stavba, ki je bila leta 1950 zgrajena za 250 učencev, postajala vse tesnejša. Da bi učencem zagotovili ustrezne pogoje za učenje in delo v šoli, so delavci šole, skupaj z Iskro skušali reševati prostorsko stisko. Prizadevanja so se jim uresničila, ko so decembra 1983 zasadili prvo lopato za novo šolo. Za izgradnjo šole so porabili prek 567 milijonov dinarjev, odprli pa so jo za kranjski občinski praznik leta 1985.

Pomanjkanje merilne opreme

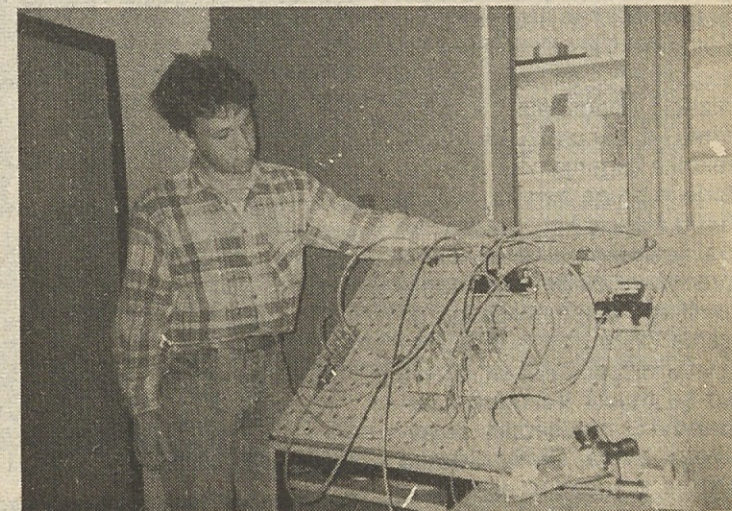
Nedvomno lahko trdimo, da Iskrina srednja šola sledi hitremu razvoju znanosti in gospodarstva in usposablja za življenje in delo čimveč mladine in odraslih, toda kljub vsemu se učenci in učitelji srečujejo s prenekaterimi problemi. Prvi je vsekakor pomanjkanje mikroročalnikov, ki bi bili dobrodošli kot pomoč pri vseh tehničnih predmetih, na področju strojništva potrebujejo merilnico za tehnološke in mehanske meritve (sedaj jo uporabljajo v Kibernetiki), nujna je posodobitev strojne opreme, najbolj pereč problem pa je pomanjkanje merilne opreme, le-tega pa bodo

skušali, uspešneje kot do sedaj, reševati, s sodelovanjem z Iskrinimi podjetji.

Po besedah ravnatelja šole Franca Lebarja je nezanimljiv tudi kadrovski problem, s katerim se šola srečuje že vrsto let. Nenehno jim primanjkuje strokovnega kadra, kar pa nekako rešujejo z dogovarjanjem z Iskrinimi delovnimi organizacijami, da pač njihovi strokovnjaki honorarno poučujejo v šoli (imajo kar 30 honorarnih sodelavcev).

Ne nazadnje pa moramo omeniti, da 1.200 učencev Iskrine srednje šole še vedno nima telovadnice, o čemer pa bomo podrobneje pisali v eni izmed naslednjih števil našega glasila.

V. Ž.

Programi usposabljanja, izpopolnjevanja in izobraževanja za pridobitev izobrazbe za udeležence izobraževanja ob delu

Uvajanje avtomatizacije in mehanizacije v obdelovalne procese postaja vse večja nujnost. Za izvajanje programov pnevmatike in elektropnevmatike imajo v šoli na razpolago štiri komplete sodobne učne tehnologije, ki omogoča sestavljanje namišljene naprave in ugotavljanje pravilnosti delovanja. V ta namen izvajajo v šoli naslednje programe:

1. Uvod v pnevmatiko
2. Načrtovanje pnevmatskih krmiljenj
3. Uvod v elektropnevmatiko
4. Servisiranje in vzdrževanje v pnevmatiki

Programske usmeritve delovnih organizacij zahtevajo usposabljenost kadrov za najmodernejšo tehnološko procese. Med drugimi še posebej tehnološki postopek z računalniško vodenimi obdelovalnimi stroji. Programe izvajajo v moderno opremljeni didaktični učilnici z didaktičnimi CNC — obdelovalnimi stroji tovarne EMCO iz Avstrije (tri strožnice COMPACT 5 CNC in trije vrtnalo-frezalni stroji F 1 CNC). Programi, ki jih izvajajo so:

1. uvod v CNC tehnologijo
2. seminar CNC tehnologije za pripravnike strojne usmeritve
3. seminar CNC tehnologije za vodenje delovnih procesov
4. seminar CNC tehnologije za tehnologe s področja strojništva.

V programih izpopolnjevanja izvajajo tudi programe:

1. strojni delovodja
2. elektro delovodja (elektronika)
3. elektro delovodja (elektroenergetika)

Za usposabljanje delavcev izvajajo naslednje programe:

1. ostrenje enostavnega rezilnega orodja
2. obdelava pločevine
3. montaža drobnih delov
4. skladiščenje in transport

Še močnejše vezi sodelovanja

Novogoriška Iskra Avtoelektrika izredno tesno sodeluje z mnogimi uglednimi jugoslovanskimi firmami pa naj bodo to njeni kupci ali dobavitelji. Značilni za to sodelovanje pa niso le dobri poslovni stiki, v večini primerov so v ospredju pristni prijateljski odnosi, ki jih prav v zadnjem času v jugoslovanskem prostoru še kako pogrešamo, oz. so nam potrebni bolj kot kdajkoli doslej.

Pravo nasprotje tej zadnji trditvi pa lahko označimo obisk predstavnikov DMB (dvadesetprvi maj) iz Beograda minul teden v kolektivu Iskre Avtoelektrike. Obe delovni organizaciji sodelujeta že dolgo vrsto let, saj proizvaja Avtoelektrika zaganjalnike, alternatorje in druge izdelke, ki jih ta 5400 članski kolektiv montira na avtomobilске motorje, predvsem za potrebe kragujevškega avtomobilskega giganta, Crvene zastave. Na delovnem in prijateljskem obisku so se mudili **Veroljub Laudanović**, predsednik delavskega sveta DMB, **Svetko Drača**, predsednik sindikalne organizacije DMB, **Milorad Jovičić**, predsednik organizacije zveze komunistov DMB in **Radovan Čolić**, pomočnik generalnega direktorja DMB.

V Avtoelektriki pa so jih sprejeli **Silvo Spačal**, predsednik delavskega sveta, **Miloš Vo-**

Gostje iz DMB Beograd v družbi z gostitelji iz Avtoelektrike po ogledu proizvodnje

dopivec, predsednik predsedstva konference osnovnih organizacij sindikata, **Dragan Štrancar**, predsednik konference ZK, **Robert Žerjal**, glav-

ni direktor in **Josip Pavlič**, njegov pomočnik.

Po prisrčnem pozdravu in dobrodošlici je najprej Robert

Žerjal ocenil dosedanje dobro medsebojno sodelovanje in med drugim dejal: »Izredno smo veseli, da je prišlo do današnjega srečanja, ki naj še bolj utrdi verigo povezovanja

med vami in nami ter med kragujevsko Crveno zastavo. Da pa bo ta veriga povezovanja res trdna, jo morajo sestavljati žive vezi, pri čemer

imam v mislih delavce obeh kolektivov. Zato je danes izredno lepa priložnost, da se pogovorimo tudi o sodelovanju na ravni družbenopolitičnih organizacij in kulturnem sodelovanju.

Tudi gostje so bili podobnega mnenja, saj so med drugim povedali: »Sodelovanje med vami in nami bi gotovo bilo marsikomu lahko za vzor, zato ga moramo še poglobiti. Naši delavci so zelo zainteresirani, da bi se srečali z vašimi, da bi navezali nove prijateljske stike, da bi spoznali tudi ta košček naše lepe domovine. Ko smo šli od doma iz Beograda, so nam naročili, naj prenesemo te njihove želje delavcem vašega kolektiva.

Plod teh razgovorov je že konkretna akcija in sicer predstavitev njihove folklorne skupine, ki jo sestavljajo mlade delavke in delavci, oz. hčerke in sinovi delavcev tega kolektiva. Na tem srečanju je že bilo dogovorjeno, da se bodo predstavili na skupnem kulturnem večeru, ki bo v **petek**,

2. junija v novogoriškem kulturnem domu. Skupina, ki šteje okrog 30 deklet in fantov bo predstavila srbske narodne ples v žanru svojevrsnega srbskega melosa. S strani Iskre Avtoelektrike pa bosta na istem večeru nastopila tudi mešani pevski zbor Ciril Silič iz Vrtojbe in mešani pevski zbor »Iskra« iz Bovca. To bo vsekakor prireditev, ki je za kolektiv Iskre Avtoelektrike še ni bilo, zato naj velja že danes prisrčno povabilo na to enkratno prireditev.

V nadaljevanju obiska je tekel pogovor o delovanju družbenopolitičnih organizacij v Iskri in DMB ter o reorganizaciji delovne organizacije v podjetje po novem zakonu o podjetjih.

Obisk predstavnikov DMB, ki je lansko leto praznoval 40-letnico obstoja in delovanja, lahko ocenimo kot izredno uspeh in koristen, saj je odprl nove možnosti povezovanja in sodelovanja in bo, kot smo omenili, prvo že 2. junija na skupno organiziranem kulturnem večeru.

M. R.

Zaključena javna obravnava

Priprave na spremembo organiziranosti se nadaljujejo tudi v Iskri Kibernetiki. Predlog komisije za organiziranost in vodstva DO je še vedno organiziranje družbenega podjetja, s tem da se TOZD Instrumenti organizirajo kot samostojno podjetje.

V vseh temeljnih organizacijah in Delovni skupnosti so se v maju vrstile javne obravnave in informativni sestanki, na katerih je vodstvo pojasnjevalo zasnove novega družbenega podjetja in zbiralo pripombe na osnutek statuta družbenega podjetja Iskra Kibernetika. Statut družbenega podjetja bo v Kibernetiki omogočil uvedbo bistvenih sprememb na poslovnem, proizvodnem in samoupravnem področju.

Po izvedeni javni obravnavi o predlogu statuta podjetja je bila 17. maja zaključena obravnava prejetih predlogov in pripomb. Na tem sestanku so bila oblikovana stališča za dokončno oblikovanje predloga, ki ga bo komisija za organiziranost pripravila za delavski svet delovne organizacije. Na prihodnjem zasedanju bo delavski svet DO potrdil predlog statuta in razpisal referendum, ki bo predvidoma 29. junija.

A. Boc

Zanimivosti

Bio tkanine

»Izbruhrila« je nova moda, namreč moških srajc iz bio tkanin. Takšne srajce — imenovane »rud-med« — ne povzročajo alergij ter neugodnega občutka in so klinično testirane. Sestavljene so iz bombaža, brez umetnih vlaken in formaldehida ter pobarvane z rastlinskimi barvami. Proizvajalec celo poudarja, da uporablja pri proizvodnji kristalno čisto vodo. Zahodnonemški izdelovalec srajc iz Westfalije zagotavlja, da bodo kmalu na trgu tudi ženske bio bluže.

(Spectrum)

Zdravilo proti smrčanju

Pekinški časopis China Daily poroča, da so Kitajci odkrili zdravilo proti smrčanju. Gre za homeopatske kapljice za nos. Tekočina — katere sestavina je za enkrat še skrivnost — učinkuje v 95 do 100 primerov. Kapljice za nos bodo verjetno kmalu v prodaji po vsem svetu. S tem bodo marsikje rešeni zakonski problemi.

(DM)

Zbral, prevedel in priredil Marjan Kralj

Srečanje kolektiva Avtoelektrike

Na srečanjih kolektiva Iskre Avtoelektrike v Opatjem selu je vedno veselo in zabavno

Dan namenjen za sprostitev in zabavo

Že sam naslov tega kratkega prispevka pove, da v njem ne boste zasledili podatkov o gibanju proizvodnje, prodaje, izvoznih rezultatov, itd. pač pa boste našli odgovor na vprašanje, kam v soboto, 27. maja?

Odgovor je povsem preprost. Ta dan bo namreč tradicionalno srečanje kolektiva Iskre Avtoelektrike Nova Gorica, ali povedano z drugimi besedami, ta dan bo piknik v Opatjem selu na Krasu, v vasi, ki je že ničlikokrat doslej prijazno sprejela v naravni amfiteater vse tiste, ki želijo za nekaj prijetnih uric pozabiti na skrbi, ki nas vse pogostejše tarejo. To bo priložnost za pozabo na probleme in težave, to bo priložnost za zabavo in sprostitev izven tovarniške ograje, za vzpostavitev novih

vezi tovarništva in prijateljstva, saj se, čeprav vsi pod firmo Avtoelektrika, vse premalo poznamo s sodelavci v zunanjih TOZD, iz Bovca, Tolmina, Ljubljane in Komna in obratno.

Gotovo ste opazili, da je letošnje srečanje mnogo prej kot prejšnja leta, ko so bila praviloma v poznem poletnem času. Vzrokov za to je več, ki pa ne menjajo namena in pomena, zato naj napišemo želje sindikata, ki je nekakšen generalni pokrovitelj: »Pridite v čimvečjem številu!«. Tu bo možnost za preizkus sreče na tombolskih karticah za lepe in dragocene dobitke, za ples in zabavo bo igral ansambel Lapos Hertz, novogoriški MIP bo razdaljal dobrote z različnih pa tudi rujna primorska kapljica in pijače za osvežitev za

vaše najmlajše ne bodo manjkale.

Vpis in plačilo za vse te dobrote, kamor šteje tudi ena »gratis« tombolska kartica, je še možen, zato vam ne preostane nič drugega, kot da se pozanimate, kje vpisujejo in, da pridete v soboto v Opatje selo. Lahko pridete že kar ob šestnajstih, ko bo »uradni« pričetek srečanja. Tombolske kartice bo možno kupiti tudi na prireditvenem prostoru, kar pa ne velja za posebne listke, s katerimi bomo dobili hrano in pijačo, ki jo bo seveda možno tudi dokupiti.

V primeru, da nam vreme ne bo naklonjeno, da bo na primer ves dan deževalo pa bomo vse skupaj prenesli na naslednjo soboto.

M. R.

Sodelavci iz Indramata vrnili obisk

Pred kratkim je 30-članska delegacija zahodnonemške tovarne Indramat iz Lohra na Maini vrnila lanskoletni obisk Iskrašev iz Železnikov, ko so obiskali njihovo tovarno v Nemčiji, da bi tako bolje obeležili in poglobili večletno industrijsko in razvojno kooperacijo med Indramatom in Elektromotorji.

Kolege iz Indramata so Iskraši iz Železnikov sprejeli zelo toplo, pozdravil pa jih je glavni direktor tovarne Tone Rakovec, ki je gostom predstavil tako sam kraj Železnike kot razvoj tovarne. V imenu gostov se je za topel sprejem zahvalil vodja delegacije dipl. ing. Werner Schmidt, prokurist in eden izmed vodilnih delavcev Indramata.

Gospoda Schmidt sva po prijaznem sprejemu in pred ogledom tovarne v Železnikih naprosili za kratek razgovor, na katerega je z veseljem in takoj pristal.

Na vprašanje, ali je prvič v Železnikih, nam je gospod Werner Schmidt odgovoril: »Ne, to pot sem že drugič tukaj in zelo vesel sem, da sem lahko pripeljal na povračilni obisk v Železnike skupino kakih 30 delavcev iz naše tovarne. Direktor Indramata žal ni mogel priti in me je pooblastil, naj vodim delegacijo jaz.«

In kakšen je namen vašega obiska v Železnikih?

»Namen našega obiska je poglobitev naših poslovnih povezav

no, seveda pa so med njimi tudi nekateri naši delavci.«

In kako sodelujete z Elektromotorji v Železnikih?

»Naša kooperacija pravzaprav ni več tako mlada, saj je prvo obdobje petih let že za nami in lani smo na podlagi dosedanjega uspešnega sodelovanja in kooperacije podaljšali pogodbo za nadaljnjih pet let, ker imate pri vas v Iskri izredno dobro tehniko in kadre. Tako tudi Iskra prispeva k svoji dobri promociji na svetovnem tržišču, saj je naša tovarna na tem trgu ena izmed vodilnih tovarn v Evropi in ZDA, skupaj z nami pa tako prihajajo vaši izdelki v uporabo na vsem svetu.«

Ali bi nam lahko na kratko predstavili vašo tovarno Indramat?

»Tovarna Indramat sodi v veliki in znani nemški koncern Mannesmann, kar bi lahko primerjali z vašim SOZD, medtem ko predstavlja Rexroth nekakšno vašo delovno organizacijo, mi pa smo v tem smislu TOZD tega velikega nemškega koncerna. V tovarni in-

vrednost skoraj za 25% letno. Za zagotovitev takšne rasti smo začeli z regulacijskimi glavnimi programi, ki smo jih že omenili in bodo le-ti še bolj aktivirali delovanje na področju CNC krmiljenja. Zato potrebujemo zmogljive partnerje, kot je Iskra v Železnikih ter tako prihajava spet na začetek najinega razgovora, zakaj smo tu.

Skratka, z našim obiskom smo poglobili sodelovanje, hkrati pa smo srečali spet svoje stare prijatelje,« je zaključil svoj razgovor gospod Werner Schmidt, eden izmed vodilnih delavcev tovarne Indramat iz Zahodne Nemčije med obiskom v Železnikih.

Werner Schmidt

Gostitelji so naslednjega dne svoje goste iz Železnikov popeljali še v Postojno in Lipico, kjer so si gostje lahko ogledali drobec lepote naše ožje domovine.

D. Ž.

Slikarska razstava Vinka Hlebša

V petek 21. 4. 1989 je bila otvoritev slikarske razstave Vinka Hlebša iz Tržiča. S to razstavo smo se priključili vrsti praznovanj ob 27. aprilu, dnevu osvobodilne fronte in 1. maju mednarodnem prazniku dela. Razstava je bila v Galeriji Iskre v Železnikih.

V kulturnem programu so sodelovali recitatorji Matjaž Eržen, Marjan Peternelj in Marjan Kejžar ter flautistki Saša Lazar in Monika Gartner.

O samem slikarju pa je nekaj misli podal prof. Janez Šter:

Hlebšev slikarski razvoj ne pozna dramatičnih zasukov, prekinitev in bežnih stranpoti. Gre za tiho sprotno zorenje, po temeljitem predhodnem razmisleku, osnovanem na trdnem prepričanju, da le delo in

delo in samo delo prinaša uspeh. Slikar Vinko Hlebš v svojih platnih razmišlja predvsem o življenju. Zanj je to pra-večni krogotok rojstva, zorenja in odmiranja s ponovno obljubo kalitve, rojstva, novega zagona v življenje ter ponovnega spuščanja v krivulje odmiranja. Prizorišče tega kroga je rastlinski svet. Najdlje je trajala razpoznavnostna stopnja, ki se nam kaže kot preudarno anatomsko preučevanje predmeta. Sledila, oz. sprotno se je odvijala zgodba o življenju. To je obdobje najbolj bujne rasti in sušečega odmiranja hkrati. V pričujoči, zadnji fazi smo priča razraščanju stebelc drobnih rastlin v deblaste konstrukcije. Vinko Hlebš je opredmetil svojo vizijo SOŽITJA v neskončni verigi pojavov življenja, umiranja in ponovnega rojevanja.

Lojze Tarfile

med Indramatom in Elektromotorji, hkrati pa vračamo obisk vaših delavcev, ki so bili pri nas lani. Sodi mo, da je bil obisk vaše delegacije pri nas zelo koristen, lep in v korist obeh partnerjev, zato smo zelo radi sprejeli povabilo v Železnike, da bi tako še bolj poglobili povezavo z vami in seveda videli vaše delo in vašo tovarno.«

In kdo je vse v vaši delegaciji?

»Kot sem že dejal, šteje naša delegacija kakih 30 delavcev Indramata in v tej skupini so zastopana vsa področja naše firme od personale, prodaje, konstrukcije, nabave, torej vseh oddelkov, ki imajo konkretne povezave z vašo tovar-

dramat dela kakih 1.100 delavcev in smo imeli v lanskem letu za kakih 250 milijonov DEM prihodka, od tega pa gre kar 50% naše proizvodnje v izvoz. Naš produkcijski program zajema regulacijske servoprograme brez vzdrževanja, ki jih v glavnem uporabljajo na numerično krmiljenih obdelovalnih strojih in v tehniki avtomatizacije. Vsi ti izdelki so plod našega lastnega razvoja, in zato je prav, da ste tudi pri vas razvili servoprogram brez vzdrževanja, ker je ta tehnologija danes vodilna in razširjena po vsem svetu.

Kako zelo napreduje ta tehnologija, vam lahko pove podatek, da povečujemo proizvodnjo, oz. njeno

Kot reka...

Življenje je kot divja reka,
bregove ruši in odteka,
in v večnost se na koncu zlije,
da za vse čase v njej se skrrije.
Kar kdaj bilo je gre v pozabo,
pozabljeno je dobro, slabo,
le tu in tam, zgolj iz navade
ob sveči misel se prikrade...
Življenje je že od začetka
zdaj lepša, drugič grša — kletka!
S korakom vsakim manj ostaja,
vse bliže končna je postaja.
In v večnost se na koncu zlije,
da za vse čase v njej se skrrije...
Uroš Vošnjak

Gigati

Prišli so —
z vodo, ognjem in sekiro.

Odbilo poldne
odzvonjeno
je davno že čez hribe in doline.
Vseh tristo lačnih ptic
s krvavimi perutmi.

Prišli so...

Zažagano je naše veslo;
vihar divja —
čoln je razbita,
prazna skleda.

Prišli so...

Marijan Štancar-Monos

Tam v megli jasnovidni

Tam za soncem,
tam za hudim gričem
mi topoli še stoje,
tam pod večnosti neumikom
mi še kako rasto...
Tam na zemlji,
tam v srebrnini,
tam v tkalcih
vse je — svojega...

Marijan Štancar-Monos

Simfonični usodek

Zvok si jasen,
duša draga,
ki razrasteš
pesem pravo —
dobro dušo
le nad trup kitare.

Bič si vseizgleda...

Pajek lačni,
tipke beločrnega klavirja,
simfonični usodek.

Marijan Štancar-Monos

Aforizmi

Tragedija človeštva je, da morajo narodi podpisovati pogodbe o prijateljstvu.

V imenu oblasti ima tudi nedolžni pravico biti kriv.

Sit lačnega ne razume, lačen sitemu ne verjame.

Kdor se preriva v ospredje, preden ga poskušamo ustaviti, pogledajmo, kdo ga poriva.

Tisti, ki se naveliča metati bob ob steno, se vanjo zaleti z glavo.

Politika nas lahko pripelje tako daleč, da smo sposobni občudovati tudi lastne neumnosti.

Človeka smo toliko socializirali, da vse bolj postaja socialni problem.

Če bi ljudje mislili tisto, kar govorijo, bi to bila komedija. Če pa bi govorili tisto, kar mislijo pa tragedija.

Človek pomagaj si sam pa te bodo tudi drugi izkoriščali.

Tako dolgo mečemo besede, dokler nam ne padejo na glavo.

Imamo več ljudi, ki skrbijo o ljudeh.

Vsi učenenci cirkusa še zdaleč niso cirkusanti.

Dokler ljudje zgodovino le razlagajo po svoje, je še znosno, problem nastopi, ko jo začnejo krojiti po svoje.

Kadar te mlatijo z rokami, boli, ko pa z jezikom, skeli.
Jože Volarič

JAVKE BREZ HAJKE

17

- A - 21 Wutte-Urank, Vesele/Vesielach, 9123 Šentprimož/St. Primus
● Pokopališče, Šentvid/St. Veit
- A - 22 Mitsche, p.p. PRI JELKI, Šentvid/St. Veit, 9123 Šentprimož/St. Primus
- A - 23 Posojilnica Miklavčevo/Miklauzhof
- A - 24 Urank-Kavh, Encelna vas/Enzelsdorf, 9132 Galicija/Gallizien
- A - 25 Hribnik, 9132 Blato pri Galiciji/Moos bei Gallizien
- A - 26 Kanzian, p.d. Zablačan, Apače/Abtei, 9132 Galicija/Gallizien
● Pokopališče, Apače/Abtei
- A - 27 Kanzian, p.d. Lesjak, Na Robežu/Robesch, 9132 Galicija/Gallizien
● Spomenik na Robežu/Robesch
● Pokopališče, spomenik, 9173 Šmarjeta v Rožu/St. Margarethen in Rosental

ŽELEZNA KAPLA/EISENKAPPEL 9135

- A - 29 Wölfl, Lobnik/Lobnig, Železna Kapla/Eisenkappel
- A - 30 Tavčman, Lobnik/Lobnig, Železna Kapla/Eisenkappel
- A - 31 Sadolšek, p.p. PRI IVANKI, Lobnik/Lobnig, Železna Kapla/Eisenkappel
- A - 32 Polanšek-Hojnik, Lepena/Leppen, Železna Kapla/Eisenkappel
● Spomenik žrtvam
- A - 33 Peršman, p.p. PRI ANČKI, Koprivna/Koprein, Železna Kapla/Eisenkappel
● Spomenik žrtvam
● Muzej NOB
- A - 34 Urbančič, p.d. Šejin, Bela/Vellach, Železna Kapla/Eisenkappel

Izlet v Križno jamo, na Križno goro in na Cerčniško jezero

Ena izmed nalog planinske sekcije je organiziranje in vodenje izletov. Sezono pričnemo s tradicionalnim novoletnim izletom na Kališče in Storžič in jo končamo z dokaj priljubljenim izletom v neznanu. Vodniki planinske sekcije skrbimo za čimboljše počutje naših članov ob vsakem izletu v naravo in nabiranju novih moči za novi delovni dan.

Izlet planincev PS DO Iskra iz Kranja v Križno jamo, na Križno goro in Cerčniško jezero smo organizirali v nedeljo, 23. 4. 1989. Zbrali smo se ob 7. pred Creino — 53 po številu. S posebnim avtobusom smo se peljali mimo Ljubljane po avtocesti in jo pri Uncu zapustili ter nadaljevali vožnjo skozi Cerknico do vhoda v Križno jamo.

Jama je dolga 8,2 km, prvi jo je opisal že leta 1838 gozdar Ivan Cerrar. Zaradi tolikšnega števila izletnikov je bil ogled možen le do prvega jezera in medvedjega rova, kjer so prezimovali jamski medvedje. Z izkopavanjem je pričel že Ferdinand von Hochstetter leta 1882 in izplen tega sta dva skeleta, ki ju hrani dvorni muzej na Dunaju. Podrobne raziskave tečejo še danes. Skozi Križno jamo teče voda z Bloške planote in izvira kot Stebrščica. Jama slovi tudi po kapniških tvorbah, ki jih tvori izločanje apnene sige. Voda, ki teče skozi jo,

je izdolbala dvorane, rove in jezera, ki pa so prehodna le s plovili.

Naš drugi cilj smo dosegli z vzponom na Križno goro. Tu stoji zelo lepa baročna romarska cerkev z oltarnimi oljnimi slikami Fortunata Berganta iz leta 1763 in s freskami Janeza in Jurija Šubica iz leta 1880. Tu je bila antična utrdba proti barbarom in ilirsko gradišče iz

stare železne dobe. Najdeno je bilo tudi grobišče (fibule, situle). Ne bi bili planinci, če ne bi osvojili še zvonika. Razgled je bil enkraten. Med Javorniki in Slivnico, ki slovi po Valvazorjevih čarovnicah, se je s soncem obsijano lesketalo Cerčniško jezero. Zelo dobro je bil viden Krim ter Julijske in Kamniške Alpe. Pogled se je ustavil tudi na še zas-

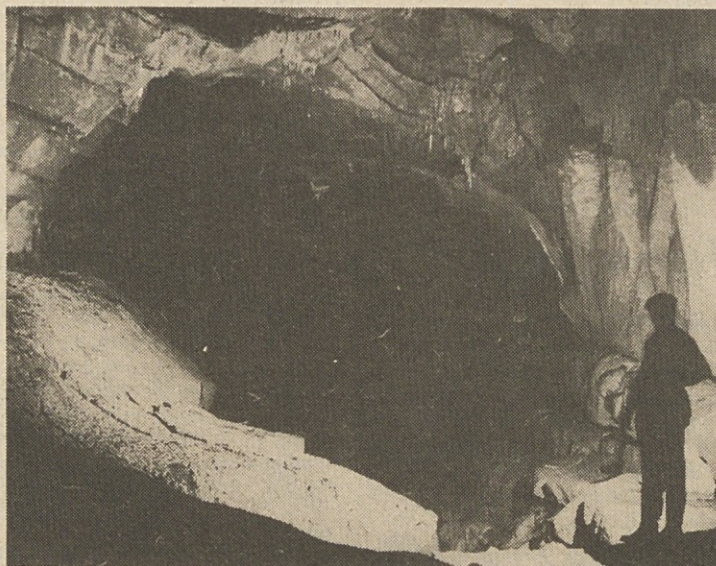
neženem Snežniku in Loškem polju ter na Prezidu, kjer izvira Ljubljana (Trbuhovica).

Končni cilj je bil ogled Cerčniškega jezera, ki večkrat presahne. Po sestopu s Križne gore smo si ogledali izvir Stebrščice. To je kraški izvir, značilen po tem, da naenkrat daje veliko količino vode. Ob vzhodnem bregu jezera smo se peljali prek nasipa na Goričico, ki ob večji količini vode postane otok, zaradi poplavljenega nasipa. Ogleдали smo si talne ponore Vodonos in Rešeto, ki odvajata vodo v Bistro — izvira na Ljubljanskem barju in Karlovici ter Svinjsko jamo, ki odvaja vodo v Rakov Škocjan in prek Planinskega polja na Ljubljansko barje. Na poti domov smo si ogledali še Rakov Škocjan z malim in velikim naravnim mostom, pod katerim ponira odtečena voda iz jezera.

Zelo razveseljivo je bilo zopet videti na izletu starše z otroci. Tako množičnih izletov si vodniki še želimo. Uspel izlet v zadovoljstvo vseh udeležencev je največje plačilo in nagrada vsakemu vodniku za vložen trud v pripravo na izlet.

Domov smo se vrnili sproščeni in veseli ter obogateni z novimi znanji in mogoče le z enim spoznanjem več — narava je resnično lepa, če jo znamo opazovati, negovati in kar najmanj spreminjati.

Peter Globočnik

Križna jama

- A - 35** Posojilnica Železna Kapla/Eisenkappel
- Pokopališče, Reberca/Rechberg
 - Pokopališče, Železna Kapla/Eisenkappel

- A - 36** Varh, Obirsko/Ebriach, Železna Kapla/Eisenkappel
- Pokopališče, Obirsko/Ebriach

- A - 37** Novak, Obirsko/Ebriach, Železna Kapla/Eisenkappel

- A - 38** Smrtnik, p.p. NA KEGLIŠČU, Korte/Trögern, Železna Kapla/Eisenkappel

- A - 39** Hribar, p.d. Točaj, Korte/Trögern, Železna Kapla/Eisenkappel

- A - 40** Haderlap, p.d. Kovač, Obirsko/Ebriach, Železna Kapla/Eisenkappel

SELE-BOROVlje/ZELL-FERLACH 9170

- A - 42** Oraže, p.d. Spodnji Jug, Sele Cerkev/Zell Pfarre, Borovlje/Ferlach
- Pokopališče in spomenik, Sele-Cerkev/Zell Pfarre

- A - 43** Dovjak, p.d. Zgornji Male, Sele Srednji Kot/Zell Mitterwinkel, Borovlje/Ferlach

- A - 44** Dovjak, p.d. Uštin, Sele Zgornji Kot/Zell Oberwinkel, Borovlje/Ferlach

- A - 45** Oraže, Pri Žagi, Sele Zgornji Kot/Zell Oberwinkel, Borovlje/Ferlach

- A - 46** Mak, Pri Francu, Sele/Zell, Zgornji Kot/Oberwinkel, Borovlje/Ferlach

- A - 47** Spodnji Mlečnik, Sele-Zgornji Kot/Zell Oberwinkel, Borovlje/Ferlach

- A - 48** Mlečnik, gostilna Bajtiše/Waidisch, Borovlje/Ferlach

- A - 49** Olip, Zgornji Čevh, Bajtiše/Waidisch, Borovlje/Ferlach

- A - 50** Posojilnica Borovlje/Ferlach
- Pokopališče, spomenik, Bajtiše/Waidisch
 - Pokopališče, Borovlje/Ferlach
 - Pokopališče, Glinje/Glainach

JAVKE BREZ HAJKE

18

IZOBRAŽEVALNI CENTER

Delta bo organiziral v juniju in juliju 1989 s področja informatike in usposabljanja za delo na osebnih računalnikih:

KODA	NAZIV TEČAJA	TRAJANJE	DATUM IZVEDBE
ASA08	Snovanje podatkovnih modulov	5	5. 6. 1989
ADA03	Osnove programiranja v cobolu	5	19. 6. 1989
ABD01	Osnove mikroračunalnika z MS-DOS	2	5. 6. 1989
			12. 6. 1989
			19. 6. 1989
			5. 7. 1989
			10. 7. 1989
			12. 7. 1989
ABD02	MS-DOS in pomožni programi	5	26. 6. 1989
			17. 7. 1989
APD01	Urejevalnik besedil WS na MS-DOS	3	7. 6. 1989
AFD06	PC pri poslovnem odločanju	3	21. 6. 1989

Pohitite s prijavi, saj so cene za prijave do 31. 5. 1989 zelo ugodne.
Dodatne informacije in prijave dobite po telefonu: 061/61-086.

Zanimivosti
Proizvodnja gumija

Vendar se neka proizvodnja lahko pohvali, da je na novo vzcvetela zaradi nalezljive bolezni aidsa. Leta nazaj je namreč proizvodnja naravnega kavčuka tako nazadovala, da je skoraj zastala. Zaradi aidsa pa je povpraševanje po gumijastih izdelkih, predvsem rokavicah in kondomih, po vsem svetu skokovito naraslo. Samo malezijska industrija gume je s proizvodnjo 1,66 milijona ton, kar pomeni skoraj milijardo dolarjev, spet zaslovela in predstavlja pomemben devizni izrček.

(Trends)

Izguba odlikovanja

Ker romunski režim ne spoštuje osnovnih človekovih pravic, bo po vsej verjetnosti romunski »konduktor«
Nicolae Ceausescu iz »Knight Grand Croos of the Order of the Bath«, ki mu ga je leta 1978 podelila britanska kraljica, Lord Bethell, ki je hkrati tudi podpredsednik komiteja za človekove pravice v evropskem parlamentu, bo to predlagal v Zgornjem domu. Če bo predlog sprejet, bo to tretji primer v zgodovini Britanije in prvi primer mirnodobskega dogajanja. V zgodovino odvzema odlikovanja sta prišla le vojskojoča se sovražnika, namreč nemški cesar Wilhelm II. med I. svetovno vojno in japonski cesar Hirohito v drugi. Romunski voditelj Ceausescu je brž zakupil dve polni strani liberalnega londonskega časopisa Observer, v katerem povečuje romunsko pot v blagostanje.

(Spiegel)

VEČER|4 STRAN — PETEK, 5. MAJA 1989

Poslovno sodelovanje Crvene zastave z dobavitelji iz Slovenije

Od dobrega k boljšemu

»Poslovanje s slovenskimi podjetji pogostoma poudarjamo kot zgled, zlasti ko ocenjujemo ravnanje kooperantov z drugih območij v Jugoslaviji,«
pravi prvi človek kragujevske tovarne dr. Radoljub Micić

Zavodi Crvena zastava v Kragujevcu nimajo težav pri sodelovanju z vsemi 93 oskrbovalci z avtomobilskimi deli, opremo in reprodukcijskim materialom iz Slovenije. Že od začetka proizvodnje avtomobilov dela za ta veliki proizvodni sistem Iskra Avtoelektrika iz Nove Gorice, poslovno sodelovanje pa že leta uspešno poteka tudi z železarnami Store, Ravne in Jesenice, nadaljnji zanesliivi Zastavini poslovni partnerji so Tovarna usnja iz Slovenj Gradca, Unior iz Zreč, Helis iz Domžal, Livnica iz Skofje Loke itd. Zdaj potekajo pogovori o tem, da bi sodelovanje razširili. Možnosti so velike.

Prepričljivo in z neprikritim ponosom govori o tem tudi dr. Radoljub Micić, predsednik poslovnega odbora Crvene zastave: »Poslovanje s slovenskimi podjetji zelo pogosto poudarjamo kot zgled, zlasti ko ocenjujemo ravnanje kooperantov z drugih gospodarskih območij v Jugoslaviji. Crvena zastava ima okoli 300 kooperantov in svoje delovne ali temeljne organizacije združenega dela v 136 občinah po državi. Od proizvodnje tega konkretna živi okoli pol milijona ljudi. Zato se štejemo za jugoslovanski kolektiv. Žal pa tega ne doumeje v mnogih organizacijah, s katerimi sodelujemo: veliko je nerednih dobav in neodgovornosti, ko gre za kakovost, in neupoštevovanja dinamike dobav. Zaradi vsega tega smo pogosto prisiljeni, da imamo nedokončanih tudi po pet tisoč vozil! Zato lahko vidite, zakaj toliko poudarjamo, da ima sodelovanje s slovenskim gospodarstvom posebno težo!«

Slovensko gospodarstvo je v proizvodnji kragujevskih avtomobilov lani sodelovalo z dobavami sestavnih delov, vrednih več kot 120 milijard dinarjev. Za letos so podpisane pogodbe o dobavi raznih delov v vrednosti 243 milijard dinarjev, vendar to še ni dokončna številka. V Kragujevcu pričakujejo nadaljnji porast dobav iz Slovenije. Obe strani soglašata, da je doseženo sodelovanje več kot dobro, da pa bi lahko bilo veliko boljše. In v tem smislu snujejo načrte.

Od dobrega k občutno boljšemu je skupni cilj, potrjen tudi na nedavnih pogovorih v Kragujevcu med vodstvom Crvene zastave in Urošem Slavincem, predsednikom Republiškega komiteja za industrijo Slovenije, in Robertom Žerjalom, generalnim direktorjem Iskre Avtoelektrike. Srboljub Vasović, direktor Tovarne avtomobilov v Kragujevcu, pravi, da ima njihova tovarna v slovenskem gospodarstvu čvrsto oporo v sprotni proizvodnji in razvojnih programih, okrepljeno sodelovanje s posameznimi proizvajalci, denimo slovenskimi železarnami, pa Crveni zastavi prihrani devize za plačevanje uvoza tovrstnega blaga. To ji omogoča uspešnejše doseganje razvojnih ciljev.

Ekonomski interes seveda ne bi mogel biti dolgoročna gonilna sila, če vsi udeleženci skupnega posla ne bi v zadostni meri dosegali lastnih ciljev in uveljavljali svojih interesov. Razvijanje Zastave, torej kolektiva, ki dejansko posluje po vsej državi, neposredno spodbuja tudi poslovne partnerje, da sami vlagajo v svoj razvoj.

Sirjenje obsega proizvodnje, težnja po tem, da ujamejo korak s sodobno proizvodnjo avtomobilov, silita kooperante, da uvajajo v proizvodni proces nove tehnologije. V Sloveniji so to že davno dojeli.

Robert Žerjal je v pogovoru v Kragujevcu poudaril interes Avtoelektrike, da poveča delež v avtomobilu z oznako zastava tudi zato, ker na ta način njene proizvode testirajo na tujem tržišču, in nadaljeval: »Precej delamo pri osvajanju novih delov. Po zaslugi sodelovanja s svetovnimi proizvajalci, zlasti s firmo Bosch, lahko ponudimo različico avtoelektrike tudi za avtomobil prihodnosti.« Uroš Slavinec pa je še posebej poudaril: »V sedanjih nestabilnih razmerah je takšno sodelovanje zlasti pomembno in zato se moramo zavzemati za to, da ga razširimo. Za nas je izredno pomembno, da avtomobile prodajo in ustvarijo takšen dohodek, ki bo omogočil hitrejši razvoj. S posebnim zanimanjem spremljamo prodajo avtomobilov na svetovnem tržišču, saj smo tudi sami zainteresirani, da smo tam zastopani.«

Zavodi Crvena zastava zaposlujejo zdaj 57.000 ljudi in imajo šest povsem različnih in specifičnih proizvodnih programov. Še letos naj bi postali sestavljeno podjetje. Imajo tržne izkušnje, pridobljene tudi v svetu, in te jim vlivajo upanje, da bodo uspešneje poslovali, ko bodo v Jugoslaviji veljale tržne razmere poslovanja za vse kolektive.

Dokica Petković

Nevarno sončenje

Za obsevanje z ultravijoličastimi žarki je znano, da je nevarno, ker povzroča raka. Industrija teh naprav pa še naprej reklamira svoje proizvode, češ da to ne velja za tako imenovano A področje z dolgovalovnim ultravijoličnim sevanjem. Ameriški in nizozemski dermatologi pa so sporočili v reviji Journal of Photochemistry, da je umetno sončenje z dolgovalovnega A in kratkovalovnega B področja škodljivo. To so potrdili tudi poskusi na živalih, kar vzbuja domnevo, da velja tudi za ljudi. Solariji povzročajo genetske poškodbe v obliki celičnih mutacij. Ker prodrejo v globinske plasti kože, nastanejo vidne gube, razorana in usnjata koža.

(Prisma)

Zbral, prevedel
in priredil
Marjan Kralj

PLANINSKO DRUŠTVO ISKRA

Prijave sprejema Drago Cenčič, ki bo izlet tudi vodil.
Njegov telefon je: 213-213/31-48.

Njegov telefon je: 213-213/31-48.

Planinska sekcija kranjskih DO Iskra

Po Bilogorski transverzali

Odhod posebnega avtobusa bo 17. junija ob 6. izpred hotela Creina v Kranju.

Prijave z vplačili sprejemata v pisarni PD Kranj (tel.: 22-823) in v Iskre ERO (tel.: 28-22) do 31. maja 1989.

RAZPIS XXV. letnih športnih iger SOZD Iskra

Prireditelj, komisija za šport in rekreacijo pri koordinacijskem odboru konference sindikata SOZD Iskra, razpisuje XXV. letne športne igre. Igre bodo 24. in 25. junija 1989 v Ljubljani — športni park Ilirija — Iskra, v organizaciji DO Iskra Commerce Ljubljana.

Tekmovanja bodo v naslednjih športnih disciplinah:

MOŠKI:

1. Mali nogomet
2. Košarka
3. Odbojka
4. Kegljanje
5. Streljanje
6. Namizni tenis
7. Balinanje
8. Šah
9. Tenis

ŽENSKÉ:

1. Košarka
2. Odbojka
3. Kegljanje
4. Streljanje
5. Namizni tenis
6. Tenis

Žrebanje ekip bo 7. junija 1989 v Ljubljani, Iskra PPC, Trg revolucije 3
ob 10.

Komisija za šport in rekreacijo SOZD Iskra

Mali oglas

Prodam polviseče pelargonije in avstrijske bršljinke. Irena Pintar, Šmidova 12, Čirče pri Kranju. Tel.: 064/33-435.

				ISKRA	LJUDSKO: PLOŠČA IZ SKRILAVCA	PIHALO	4. IN 2. SAMOGL.	AMER. ŽIVINO-REJSKO POSESTVO	JAPONSKI POLITIK «JAPON, BISMARK»	LUBJE	NABREK- NENJE SPOLNEGA UDA	VELIKO MESTO V KOLUMBIJI
			KDOR KAJ STORI									
			ZANIČE- VANJA VREDEN ČLOVEK									
			GRŠKA ČRKA OTKA RALKA			ŠVEDSKI KEMIK AMERIŠKI PISATELJ ASIMOV						
								AMER. HUMOR. PISATELJ (GEORGE)	KRILOV IVAN REŽISER CLAIR			
AVTOR: RUDI MURN	NENADNA SMRT	MAKE- DONSKO KOLO	MESTO JUGOZAH. OD NIMESA OVRATNA RUTA			OKRAJ- ŠAVA ZA ARGUS				LAHKO- ATLET PANOGA		
DRAMA BORISLAVA STANKO- VICA						BIVŠA PIJACA RADENSKE LITIJ						
ARABSKO RIŽEVO ŽGANJE					TALITEV							
VEČJI KOS PAPIRJA PRAVOKOT. OBLIKE					PIANIST BERTON- CELJ			GRŠKI SODNIK V PODZEM. SVETU				

Izid žrebanja prvomajske križanke

Prva nagrada — 300.000.— din: Magda Golob, Brilejeva 19, 61117 Ljubljana Dravljje.

Tri nagrade — po 100.000 din: 1. Ana Dežman, Ulica Pavle Medetove 10, 64202 Naklo.

2. Miran Pahor, Ulica M. Štrukelj 68, 65000 Nova Gorica.

3. Jakša Jože, Semič 12,
68333 Semič.

Nagrajencem čestitamo!

Iskra

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra — SOZD elektrokovinske industrije — Ljubljana. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik: Miloš Pavlica, odgovorni urednik Dušan Željeznov, tehnični urednik Drago Pečenik. Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo. Naslov: Ljubljana, Gregorčičeva 23, telefon: 223-977. Priprava za tisk: DIC TOZD Grafika, Novo mesto. Tisk: ČTP Pravica — Dnevnik, TOZD Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila davka od prometa proizvodov.